

**Lesk a bieda
baníckeho
regiónu...**

str. 5

**S husľami
po svete.
Čína III...**

str. 8

**333-ojka
preverila ženskú
vítazku...**

str. 12

Spišský

PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I august 2017

CESTOVNÝ RUCH NÁŠ KAŽDODENNÝ DAJ NÁM DNES

Parafrázou najznámejšej modlitby je možné asi najlepšie vyjadriť prania tých Spišiakov, ktorí sa do budúcnosti pozerajú realisticky. To znamená, že poznajú nedávnú minulosť, prítomnosť regiónu, aj jeho potenciál.

Novodobý rozvoj Spišskej Novej Vsi priniesla železnica. Pomohlo nám, že pôvodná trasa, ktorá mala viesť cez Levoču, bola kvôli nesúhlasu levočských pestovateľov kapusty odklonená na naše mesto.

Byť zastávkou na dopravnej tepne sa ukázalo byť nesmierne výhodnou „investíciou“, alebo štartérom priemyslu. V tých časoch bol Poprad iba dedinkou pri Spišskej Sobote a Levoča sa pýšila neoficiálnym titulom „metropola Spi-

ša“. Ďalšie dopravné novinky pomer týchto síl postavili na hlavu. Letisko a prvé úseky diaľnice D1 dostali do sedla Poprad. Spišská Nová Ves zostávala v jeho tesnom závесе a Levoča strácala ako Kittel v Pyrenejách. Ako dopadli

hlavní zamestnávateľia v meste - Železorzudné bane, Nový domov, Tatravít a mnohí ďalší všetci dobre vieme a s ich zánikom sa objavila nová výzva: „Čo môže zabezpečiť dostatok pracovných

pokračovanie na str. 2

editoriál

Pred rokom začal môj syn chodiť do škôlky. Po roku vidím, že sa riadne zmenil. Každý, kto má túto skúsenosť, vie o čom hovorím. Zo všetkých zmien ma najviac potešila jeho detská poriadkumilovnosť. Hračky, ktoré pred rokom zostávali na noc rozhádzané po celej izbe (ak ich nepopratali rodičia) teraz náš malý škôlkár pred spaním poukladá na svoje miesto. Prečo o tom píšem? Nuž preto, že ma na Spišskom trhu oslovil jeden priateľ zo sídliska Mier a poriadne napaprčený rozprával o tom, ako to vyzerá v okolí novovystavaného cyklochodníka. Asi ako v izbe predškôlkára. Špina, neporiadok, nič neupratané. Navrhol by som stavebníkom, aby od septembra začali navštevovať jednu z materských škôl v našom meste. Možno by potom, ako získajú škôlkárske návyky, mali Novovešťania o dôvod menej kritizovať náš preslávený chodník pre cyklistov. Bývalo zvykom dávať významným stavbám prívlastky, ktoré vypovedali o príčinách a spôsobe ich vzniku. Napríklad Socha slobody, či Trať mládeže. Aj náš cyklochodník by si určite nejaký ten prívlastok zaslúžil. Veď je jedinečný. Umiestnením, financovaním, využitím aj obdivom, ktorý vyvoláva. Ja navrhujem „Zbojnícky chodníček“. A ešte by sa mohlo zlepšiť jeho osvetlenie v noci, pretože naše nové verejné osvetlenie zatiaľ vrhá viac tieňov než svetla. Sochy poslancov, ktorý schválili jeho výstavbu v nadživotnej veľkosti by mohli mať namiesto očí reflektory a osvetľovať tento nevšedný kúsok nášho mesta, o ktorý sa už čoskoro určite začne zaujímať aj UNESCO. A ak náhodou nie, tak určite vyhrá v nejakej internetovej súťaži titul „Najkrajší cyklochodník na svete“.

-leb-

TAKTO TO VIDÍM JA

Po vzore pána spisovateľa premiéra je tu otvorený list šéfovi cyklistickej únie od príležitostného cyklistu a fanúšika záverečných kilometrov etáp Tour de France.

Vážený pán prezident, dovoľujem si obrátiť sa na Vás, nielen ako fanúšik slovenského športu, ale aj ako poslanec Mestského zastupiteľstva v Spišskej Novej Vsi, ktorému nie je ľahostajná výchova a názory mladých ľudí. Ja ako politik, Vy ako predstaviteľ jednej z najväčších športových asociácií na svete, si určite uvedomujeme našu zodpovednosť za to, aby sa akékoľvek spoločenské dianie, vrátane toho športového, nieslo v duchu fair play. Demokratické voľby nám umožnili meniť spoločensko-športovú realitu a každodenne mu-

síme čeliť novým výzvam, ktorými posúvame veci vpred. Preto sa na Vás obraciam v súvislosti s udalosťami, ktoré sa odohrali v našom meste.

Mojí známi sa ma neustále pýtajú na cyklochodník. Výrub stromov bol len začiatok. Cena za jeho vybudova-

pokračovanie na str. 2

JARMOK 2017

Teta Irena z Olcnavy sa zobudila skoro ráno. Utekala do kúpeľne, z pohára si vybrala umelé zuby, vypláchla si ústa a potíchu sa vkradla do izby, kde spal jej manžel Rudo. Sú spolu už 48 rokov a Irena vie, že by ho nemala zobudiť. Dnes je ale výnimočný deň. Idú spolu na jarmok Novejši a vlak z Olcnavy odchádza už o hodinu. Opatrne zašepkala: „Rudko, ešči spiš?“ Rudko už ale tiež nespál. Aj on sa tešil na jarmok. Odcupital do kúpeľky pre svoje zuby, narýchlo sa oholil a začal sa obliekať do vyžehleného sviatočného obleku s kvetovanou kravatou. Do kuchyne zakríčal: „Irča, nerob raňajky, dame sebe na jarmoku pár pasikoch z mladéj šfinky, co tam pečú.“ Irenka nič nechystala, vedela, že Rudo si jarmočné raňajky nenechá újsť. Navliekla sa do kroja a vyšla na priedomie, kde si

Rudo vychutnával rannú Marsku. Chytila ho pod pazuchu a vybrali sa smerom k olcnavskej stanici za zážitkami, na ktoré budú ešte dlho spomínať. Kevin z Bystrian mal iné ráno. Otvoril oči a slnko páliło do izbičky, v ktorej býval s ďalšími 3 bratmi - Johnym, Stevom a Freddyom. Olízol si pery a pocítil jahodovú chuť rúžu. V treštiacej hlave

zbieral úlomky spomienok na uplynulú noc. Susedova Christine sa ho držala ako kliešť. Aj keď pil borovičku rovno z fľaše. „Ešte nemá 15“, prebleslo mu hlavou, „snád sa nič nestalo“ upokojoval sa. Postavil sa k zrkadlu, pohladkal si tetovanie draka na hrudi a zaburil prsty do veľkej nádoby s gélom na vla-

pokračovanie na str. 2

Cestovný ruch náš každonenný ... dokončenie zo str. 1

príležitostí a tým aj atraktivitu života v Spišskej Novej Vsi? Čo by malo byť našim chlebom každodenným?“ Odpoveď nie je ničím prekvapivá. Je to cestovný ruch. O tom v akom stave sa nachádza a akú môže mať budúcnosť sme sa rozprávali s osobou na výsosť povolanou, riaditeľkou Oblastnej organizácie cestovného ruchu Raj-Spiš Zuzanou Záborskou.

OOCR Slovenský raj & Spiš

Podľa nej všetko v tejto oblasti stojí a padá na dobrej spolupráci všetkých, ktorí cestovný ruch vykonávajú s tými, ktorí ho finančne alebo tvorbou produktov a služieb podporujú. „Platformou pre cieľnú spoluprácu týchto subjektov je Oblastná organizácia cestovného ruchu Slovenský raj & Spiš združujúca 53 organizácií, z toho 19 miest a obcí, ktoré svojimi kapacitami tvoria navštevované územie s vysokým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Spoločným cieľom viac ako 50-tich zainteresovaných subjektov, dobrovoľných a presvedčených členov OOCR, je vybudovať zo Slovenského raja a menších turisticky zaujímavých lokalít na južnom Spiši atraktívne a navštevované destinácie (Poráčska dolina, pamiatkovo a historicky zaujímavé Markušovce, Plejsy, Hnilčík a Grajnár, ale aj Telgárt na Horehróni, ktorý sa tiež cíti byť nástupnou lokalitou do raja, samotné mesto Spišská Nová Ves ako cieľové miesto turistu a brána do Slovenského raja)“ hovorí riaditeľka OOCR. Iniciátorom založenia tejto organizácie bolo mesto Spišská Nová Ves. Jednou z prvých tém, ktorej sa začala venovať, bola cykloturistika. Zuzana Záborská pridáva fakty: „V súčasnosti máme v „Cykloregióne Spiš – južná časť“ značených už viac ako 500 km cykloturistických trás vo väzbe na Spišskú

a Hnilckú cyklomagistralu. Tieto trasy sú väčšinou zokruhované, je vybudovaný systém ich údržby a obnovy značenia. Na významných križovatkách je osadených 35 ks exteriérových cykloturistických máp v slovenskej a anglickej jazykovej mutácii. Sú pripravené ďalšie zámery pre nové cykloturistické trasy. Cykloturisti na Spiši majú k dispozícii aktualizovanú (už tretie vydanie) cykloturistickú mapu (SK/EN) a nového cyklosprievodcu v 4 jazykových mutáciách (SK,HU,DE,EN). Cykloregión Spiš promujú aj tradičné cyklopreteky bez podpory Spišských 333 extrém. “ Akousi zimnou „dvojičkou“ cykloturistiky je beh na lyžiach. K dispozícii sú zatiaľ iba 2 areály, na Mlynkách – Bielych vodách a na Grajnári. Aj ich značenie a údržba je v kompetencii. Ale v tomto smere ešte existujú rezervy a je čo zlepšovať. Pre zimných a letných turistov OOCR dokázalo vyriešiť problém nedostatočnej dostupnosti stredísk cestovného ruchu verejnou dopravou. „Prevádzkujeme už piaty rok Ski bus pre sprístupnenie Grajnára pre bežkárov, ale aj zimných stredísk CR – Mlynky, Biele vody, Hnilčík. Už tretím rokom posilňujeme v lete verejnú autobusovú dopravu medzi Spišskou Novou Vsou, Čingovom a Podleskom počas víkendov a sviatkov. V tomto roku pilotne premáva aj malá letný bus medzi Spišskou Novou Vsou, Smižanami, Čingovom a prvýkrát aj s Košiarňom briežkom, ktorý finančne podporilo mesto Sp. Nová Ves i obec Smižany. V rámci medzinárodného projektu Posledná míľa sa územie Slovenského raja stalo modelovým územím pre rozvoj alternatívnych foriem dopravy a v rámci tohto projektu máme zámer „rozbehať“ malým kyvadlovým autobusom Kopanec ako najkratšiu spojku medzi severnou a južnou časťou Slovenského raja. V súvislosti s dopravou a aby nás návštevníci ľahšie našli, spomeniem aj zámer zlepšenia značenia destinácie už z diaľnice už na budúci rok.“

Moderným sa v posledných rokoch stáva tzv. severský pohyb, nordic walking. OOCR už zabez-

pečila vyznačenie prvých, spolu 36 km, nordic walking trás v Stratenskom kaňone a pripravených máme ďalších 20 km v Poráčskej doline. Ďalšími špecifickými turistami sú deti a rodiny s deťmi. Prvé krúžiky už zaznamenávame aj v tejto oblasti. „Deťom a rodinám už druh rok ponúkame náučnú cestu „So Šťastíkom a Šťastenkou v ústrety poznaniu Slovenského raja a Spiša spojenú so súťažou, ktorá bude trvať od 29. júla do 30. septembra 2017, a ktorá je spojená s návštevou 12-tich lokalít a aj s vyhodnotením a darčekom pre šikovných malých turistov. Náučná cesta našich maskotov (škriatka Šťastíka z Dobšinskej Ladovej Jaskyne a víly Šťastienky zo spišských lesov a lúk) má ambíciu sa rozvíjať, rozširovať a pozývať turistov k nám na Spiš a do Raja.“

Spiš ako banický región má potenciál aj v oblasti rozvoja špecifického CR - s banskou tematikou. Dobré to vie aj Zuzana Záborská: „Podporujeme vybudovanie banského náučného chodníka na Poráči a v Poráčskej doline a banického náučného chodníka Gelnická prechádzka. Tieto rozširujú ponuku

turistických i cykloturistických možností o návštevu viacerých významných banských lokalít.“

OOCR v roli odborného konzultanta pomohla zrodu a realizácii nových a zaujímavých projektov. Takými sú napr. „Gotika na dotyk“ (projekt mesta Spišská Nová Ves) a zatriaktivnenie sprístupnenia pamiatok na námestí v Spišskej Novej Vsi, najmä však výstupu na kostolnú vežu, posilnenie vybavenosti „Požičovne oblohy“ pre rozšírenie adrenalinovej ponuky vyhládok z vrtníka a zoskokov z padáka, ktorá je jedinečnou ponukou minimálne na východnom Slovensku (projekt Compact s.r.o), ďalej „Ostrov lemúrov“ (projekt ZOO SNV) s rozšírením pohybu v ZOO a premostením jazierka, tiež vybudovanie zázemia pre turistov pri splave Hornádu v Hrabušiciach (projekt Správy NP Slovenský raj). Z minulých rokov stojí za zmienku projekt „Zaži spanie na sene“ (projekt ACOMO s.r.o) i ďalšie.

Okrem spomínaných aktivít OOCR poukazuje aj na problémy a vyzýva kompetentných na ich riešenie. Riaditeľka upresňuje: „Takými výzvami, ktoré komunikujeme, na nich upozorňujeme, žiadame riešenia, sú zlý stavebno-technický stav niektorých dopravných ciest do stredísk CR (Kopanec, Košiarňy briežok, Čingov...), bezpečnosť v destinácii ako opatrenia proti vykrádaniu turistov, chát, ale najmä bezpečnosť pohybu turistov po turistických chodníkoch, najmä v roklinách Slovenského raja. Veľkou výzvou je systémové riešenie platených vstupov do roklin raja a zavedenie systému údržby turistických technických zariadení. OOCR sa prostredníctvom svojich kapacít zapojila aj do podpory rekonštrukcie lanovky z Dediniek na Geravy.“

Malými krokmi, ale vytrvalo, k veľkým cieľom, tak nejako možno charakterizovať snahu organizácie, ktorá spája všetkých so záujmom o rozvoj cestovného ruchu na Spiši. Je otvorená každému, kto chce aktívne pomáhať. Jednotlivcom i organizáciám a všetkým k tejto spolupráci pozýva.

-le-

Takto to vidím ja

dokončenie zo str. 1

nie sa im zdá privysoká. Len čo začnú šliapať do pedálov už musia zastaviť a brzdiť, aby dali prednosť autám, a to niekoľkokrát. Nevedia pochopiť, že trasa nikde nezačína a nikam nevedie. Častým a dosť závažným problémom sú kolízne situácie. Pelotón na našom cyklochodníku tvoria chodci, psičkari, mamičky s kočíkmi i korčuliarri. Niektorí cyklisti sú odhodlaní po vzore Sagana používať lakte. Keď sme zisťovali ako danú záležitosť vyriešiť k spokojnosti všetkých, dostali sme odpoveď, že cyklochodník ešte nie je skolaudovaný a tak nie je možné ľudí pokutovať. Dovolím si pripojiť názor občana na problematiku cyklochodníka- „Cyklotrasa bez odpadkových košov (pardón -až jeden) všade plno plastov a papiera. Stromy olámané od mechanizmov a na nič trčia suché pahýle- mohli by to trocha orezať, aby to vyzeralo esteticky. Terén okolo CT pod obytnými domami Štúrovo nábrežie-(20,19,18,17,16,15) až smerom k Lidlu je neupravený, nachádzajú sa tam kopce zeminy a jamy po mechanizmoch.“ A ako dodáva na záver, „...keď si to pekne predražíli, tak nech to aj ukončia“.

Naším susedom z Popradu chcem zablahoželať k využívanému a obľúbenému cyklochodníku. Verím, že podobný projekt môže byť úspešný aj v našom meste.

Preto rozumiem slovám nespokojných ľudí, ktorí vyjadrili svoje rozčarovanie nad spôsobom, akým bola táto stavba zrealizovaná.

Vážený pán prezident, aj keď pôsobíme v rozdielnej spoločenskej sfére, naša zodpovednosť za vytváranie fair play pravidiel je podobná. Úlohou je formovanie vedomia mladej generácie, ich viera vo vlastné sily, a nie zákulisné dohody.

S pozdravom
Andrej Cpin, poslanec MsZ

šuškanda

5. ročník cyklistických pretekov 333 extreme bol opäť úspešný. Jazdci z celého Slovenska a Čiech nešetřili slovami chvály. Mohli si užiť svoj milovaný šport v čarovnom prostredí Spiša. I napriek náročnej trati sa mnohí cítili ako na dovolenke. Nápad organizovať takéto preteky si preto zaslúži veľkú pochvalu. Aj vďaka nemu sa šíri dobré meno o našom nádhernom Spiši aj ďaleko za jeho hranice. Keďže cyklistika prežíva na celom Slovensku obrovský boom, šancu na podobný úspech

Jarmok...

dokončenie zo str. 1

sy. Pár minút si ho vtiera do vlasov. „Ako Ronald“ povedal si v duchu a nebol ďaleko od pravdy. Vošiel potichu do kuchyne. „Láččo“, odpovedal na otázku mamy, ako strávil večer. Otec už štartoval forda s volantom na pravej strane a Christine od susedov ho čakala pri aute. Ide sa na jarmok do Novej Vsi. Tatove lováše zo Sheffieldu mu dovoľia zabaviť sa a niečo kúpiť aj fešnej mladej frajerke. Malý Jožko z Letanoviec opäť raz prečúral v noci plienku. Vstal preto mrzutý a jediné, čo chcel povedať bolo: „Kakavko, mami“. Sladký teplý nápoj mi zlepšil náladu a ešte viac mamkina veta: „Rýchlo vypi a spapaj, čo máš na stole. O chvíľu ideme na jarmok.“ Rozjasnilo sa mu. Dlhé sľubované kolo-toče, cukrová vata, stánky plné hračiek. Dnes je ten najfantastickejší deň v živote. Chlebk s maslom a džemom zhltoľ rýchlejšie než Jusain Bolt zabehne 100 metrov a s holou rťou už stál pri vchodových dverách. Ochotnejšie než inokedy prežil ranné obliekanie, pretože v duchu už sedel na motorke, v autičku, na loďke, napchávala sa cukrovou vatou a v spleti čínskych hračiek ukazoval: „Toto, chcem, toto chcem, toto chcem.“ Mama rýchlym

majú aj ďalšie nápady, ktoré svojou originalitou oslovia mužov a ženy na bicykloch. Jeden ponúka aj Spišský Patriot. Bola by to superspurtárska cyklo štafeta. Súťažili by 4-členné družstvá a tempo by bolo určite vražedné. Traťou by bol náš nový cyklochodník pri Hornáde. Cestami pre autá je pekne rozdelený na 4 úseky. Na konci každého by pretekár prehodil cez cestu svoj štafetový kolík kolegoví z družstva a ten by prešpuroval ďalší krátkuť úsek trate. Preteky, aké nemajú vo svete obdobu. Rovnako ako trať, po ktorej by viedli. Už vidím ako zvädzajú šprintérske súboje

šmahom ruky rozbila hlinené prasiatku, z ktorého vypadli nasporené eurička a rodina vyrázila na jarmok. Otec nemusel ani zapáliť svetlá, tak Jožkovi svietili oči plné očakávania.

40-tnik Fero zo Spišskej Novej Vsi sa zobudil na hluk z vedľajšej izby. Deti si na Youtube púšťali nejakú uvrešťanú černošku. Urobil pod perinou, čo robí každé ráno a v tréningoch s motýlikmi a tielku farby práchnivejúcej langusty vstúpil do sveta svojej rodiny. Takmer poslepiacky sa v kuchyni chopil kávy a po mocnom dúšku konečne naplno otvoril oči. Všetko je v poriadku. Manželka v nočnej košeli opeká na panvici cibuľku s klobásou na praze. Dve dcéry, pubertiačky, so sluchátkami na ušiach, počúvajú, ako nejaká nešťastná dáma z Harlemu zostala opustená, ale je pripravená za svoje šťastie bojovať. Mal by zabojovať aj on. Obrisy brucha v tielku vyvolávajú sklamanie a zároveň obdiv. K manželke. Že ho má rada, aj keď sa od svadby objemovo mierne zmenil. Za to jej dnes na jarmoku kúpi perníkové srdce s nejakým vtipným nápisom. Zasraný jarmok, prebehne mu hlavou. Zas sa po ňom bude skoro až do rána túlať s kolegom Marošom z Mestskej polície. Každú chvíľu im operačný zavolá, že to niečo ukradli, tu sa mlá-

Greipel s Kittelom a Saganom. Cavendish ale asi nepríde, pretože jeho ľstivé obiehajú po pravej ruke v priestore, cez ktorý by sa neprepchal ani had, nie to vypasený Škót, by mohlo skončiť v Hornáde. Superbezpečný betónový múrik, ktorý Spišiakov naveky ochráni pred záplavami, nie je pre jeho tigrie skoky dosť vysoký. Ale, nakoniec, radšej nech nepríde. Aj tak sme, my Slováci, na neho poriadne našťvaní. Skôr než by stihol nasadiť na bicykel, mohla by znenazdajky priletieť jedna vzduchom chladená facka a bol by v celi ešte pred štartom pretekov.

-le-

tia, tam leží nejaký chlapík a inde zas na trávě nesprávne parkuje auto. Všade prídu, zapíšu čo treba, prípadne urobia fotky, len aby sa nemuseli zapojiť do nejakej bitky. Po jednej takej prišiel o trojku vľavo hore. Ale cíti aj drobnú radosť. Na chvíľu, keď sa vrát domov k amžnelkei z jarmočnej služby s ružovým srdiečkom s nápisom „Môjmu divokému mačiatku“.

Umelec Albín vstáva dolámaný, ale optimisticky. S radosťou, že začína ďalší deň. Má už svoje roky a občas prespí u kámoša Miša na chate na Košiarňom Briežku. Vstáva skoro a slnko medzi vetvami konárov borovic skôr tuší ako vidí. Dvakrát na čerstvom vzduchu rozpaží a rannú rozcvičku ukončí lačným dúškom turka s cigaretou. Aj keď už je trochu zabudlivý, dnes sa nemusí pozrieť do diára, čo ho čaká. Dnes sa začína novoveský jarmok. A on bude na ňom najviditeľnejší. Ako klaun na chodúliach a potom ako medveď, maskot jarmoku. Je herec, človek stoviek tvári, nálad a výzorov. To nebude problém. Vyrázi na hodinovú cestu do mesta a celý čas sa teší na večer, kedy odloží do ruksaka chodúle a kostýmy a pri prvom stánku s občerstvením si dá skvelú jarmočnú klobásu a pivo s boro-vičkou vo vikslajvantových pohároch.

-le-

Viadukt Telgárt.

netradičné turistiky so súťažou: PO HRANICI SPIŠA A GEMERA

Táto turistika je pre nás, Novovešťanov, netradičná hlavne preto, lebo turistická trasa E 8, nazývaná na území Slovenska tiež ako Cesta hrdinov SNP, je až na opačnej strane údolia Hnilca, tam kde sa stretávajú dva regióny, Spiš a Gemer. A navyše začína v údolí, kde pramení Hron a kde sa západným smerom vinie tretí z regiónov, Pohronie.

Ved' už samotný fakt presunu na začiatok tejto našej dnešnej turistiky nie je jednoduchý a treba ho plánovať tak, že o 6,30 nasadnete na autobus do Nálepkova, kde stihnete vlak južnou trasou a vystúpite na stanici Telgárt, kde má naša „zábavná turistika“ svoj začiatok. A zámerne som napísal „zábavná“, lebo som na nej viac krát poblúdil. A to je čo povedať, veď je to diaľková trasa európskeho významu, ktorá sa tiahne celým našim

kontinentom v dĺžke temer 4.400 km, z toho okolo 750 na území nášho štátu. Nehovoriac o tom, že mám už nachodené nejaké tie kilometre a aj zmysel pre orientáciu. Ale podme (blúdiť) pekne po poriadku.

Hneď po vystúpení z vlaku za tunelom je možné obdivovať pozoruhodnú technicko-historickú stavbu, Chmorošský viadukt, len potom sa treba obrátiť dozadu, lebo tam, pri orientačnom stĺpe naše putovanie červenou turistickou zna-

kou začína na stanici TELGÁRT- PENZION. Zostúpime na asfaltku a po jej ľavom okraji v miernom stúpaní vyšliapeme až na SEDLO BESNÍK. Cestou miňame prameň Hrona a v samotnom sedle opúšťame Pohronie a prichádzame do partií, kde budeme pokračovať vlastne po pravej strane Hnilca, ale hore v kopcoch. Po krátkej chvíli stúpania východným smerom stojíme na hrebeni, odkiaľ sú pekné výhľady, najmä na západ, kde sa na horizonte s typickým stožiarom vypína zaoblená Kráľova hoľa. Ďalej pokračujeme po štrkovej ceste lesom, pričom sa cesta uberie na juh, miestami až na juhozápad, akosi nelogicky, ale je to preto, lebo musíme obísť dlhé a hlboké údolie Spišského potoka, ktorý kdesi, tam dole, tečie po našej ľavej ruke.

Neskôr sa cesta obráti naspäť na východ a po miernom klesaní dôjde až na veľkú lúku, kde začujem detský smiech, čo je neklamný znak, že som na mieste, označovanom, ako ČUNTAVA a kde sídli rekreačné stredisko turistov z Dobšinej. Tu ma značka na orientačnom stĺpe posielala v pravom uhle doľava, do lesa, chodník sa po chvíli stráca a aj značky nikde. A tak idem „po čuchu“ severným smerom a za desať

minút stojím na lúke, kde sa značka opäť znenazdajky objaví a tu je aj možnosť vystúpiť na vyhliadkové miesto BOROVIK. Červená značka potom ďalej pokračuje na východ, miestami cez les, miestami po lúčach, s peknými výhľadmi na Gemer, kde na obzore kraľuje typický dvojhrb Radzima. Chvíľu sa vytešujem zo značenia, ale potom prichádzam na miesto, kde sa lesná cesta rozdeľuje a značky opäť nikde.

Po asi pol kilometri vytipovanej trasy sa opäť napájam na červenú (tip bol správny) a za chvíľu stojím pri orientačnom stĺpe NIŽNÁ ZÁHRADA, kde sa dá cez Samalovu dolinu zostúpiť k Dobšinskej ľadovej jaskyni. Ja pokračujem ďalej a ani zábava ma neopúšťa, lebo za chvíľu prichádzam na veľkú lúčnu poľanu a znova si musím vybrať jednu z ciest na jej opačnom okraji. A teraz vám zábavu pokazím, je to tá celkom vpravo (a značka až niekde po sto metroch v lese). Prudko serpentínami zostupujem dole štrkovou cestou až na ďalšiu lúku, kde mi spoločníkov robí hudba lesných píl a miesto s obrovskou skládkou dreva- POD HANESOVOU. Tu sa cesta mení na asfaltku, najprv mierne hore a doľava (tu stretám jediných dvoch turistov), potom začne klesať a znova pokračuje východným smerom po širokom údolí. Lesy vystriedajú lúčne porasty, opäť s nekonečne širokou škálou kvetov, len pozor, oči aj na ceste, lebo pri smerovníku vás značka pošle z asfaltky dole, v pravom uhle, tentokrát doprava, aby ste za desať minút došli k peknej, ale zavretej chate NA GÁPLI.

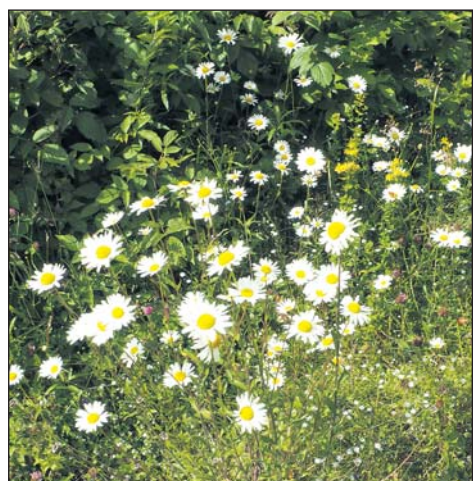
Odtiaľ znova vľavo, znova na východ po rozkvitnutých a miestami aj čerstvo pokosených lúčach až na miesto, ktoré sa príhodne nazýva VONIARKY, lebo kraj tu naozaj vonia tým nenapodobiteľným lúčnolesným deodorantom. Z Voniarok pokračuje diaľková trasa na Dobšinský kopec, ja musím odbočiť vľavo do údolia, aby som stihol autobus do Spišskej. Po modrej značke prídem až na hlavnú cestu Brezno- Dobšiná, tu prejdem na druhú stranu a po zelenej zídme cez DOBŠINSKÚ MAŠU až k priehrade. Teraz by dobre padlo občerstvenie v chladných vodách jazera, ale prejdem cez priehradný múr, zabočím doprava, popri ceste až na križovatku, za ňou dole do penziónu Salamander na PALCMANSKEJ MAŠI, kde stihnem jedno správne vychladené pivo a s autobusom 13,20 nazad do Spišskej Novej Vsi.

Trasa, ktorú som pre vás 16.- toho júla absolvoval je zhruba 25 kilometrov dlhá a z hľadiska prevýšenia (cca 300 m) nepredstavuje väčší problém. Ja som ju (aj s blúdeniami) absolvoval za 4 hodiny, vy si na ňu rezervujte o dve hodiny viac. A pripravte sa aj na „zábavné“ turistické partie, lebo určite aj vy budete miestami hľadať, kde sú ukryté červené značky diaľkovej turistickej trasy európskeho významu. Aby ste nakoniec bezpečne došli do cieľa. A to vám v tohoročných letných sparatách z potešeného srdca, vyľuftovanej duše a unavených nôh želá

Michal Buza st.

Sedlo Besník

Kráľova hoľa zo sedla Besník.

SÚŤAŽNÁ OTÁZKA:

Pod Kráľovou hoľou pramenia okrem spomínaného Hrona ešte dve významné rieky, ktoré tečú na východ. Ako sa volajú?

Odpovede posielajte na náš redakčný e-mail:

spisskypatriot@gmail.com,

alebo na facebook Spišský Patriot.

fotoreportáž:

Umenie v parku

pozvánka na kultúru: BOL SOM PRI TOM

Keď nazriete do minulosti, tak od Juraja do Václava mal pospolitý ľud vždy práce vyše hlavy, lebo bolo potrebné sa pripraviť na sto dní zimy a tak činnosti, spojené s obveseľovaním ducha sa vykonávali v čase, keď za oknami víril sneh a kvílila meluzína a slnko sa budilo neskoro, zato už po štvrtej sa poberalo spať. Dnes máme voľného času podstatne viac a tak aj v lete pribúda spoločenských a kultúrnych akcií, že ich človek často ani nedokáže stroviť. Ešte, že môžem o niektorých povedať: **BOL SOM PRI TOM**.

Svoju púť po kultúrnych zážitkoch som začal vo vestibule SPIŠSKÉHO OSVETOVÉHO STREDISKA. Je to je priestor, ktorý ma svojim obsahom nikdy nesklame, čo sa potvrdilo aj teraz, keď je tu inštalovaná a prezentovaná výstava EKO VÝKRES, lebo pohľad detí a mladých ľudí, nezaťažený každodennými dospeláckymi starosťami, čo sa deje na našej rodnej planéte, je úžasný. Vystavované práce ma očarili najmä preto, lebo dnes už minimálne osemdesiat percent detí vysedáva pri počítačoch, v zasľúbenom objatí so svojim virtuálnym svetom. A tak kresby a maľby tých, ktorí sú ešte ochotní komunikovať s realitou za oknami svojich izbičiek, predstavujú ten zvyšok, ktorý sa možno nebude musieť v budúcnosti odsťahovať na inú planétu, tak, ako je to pekne vyobrazené na jednej z výtvarných prác, ktoré ma zaujali. Lebo môj dedo by tomu obrázku nerozumel, ja ho beriem ako sci-fi a moji pravnuci ho možno budú musieť fakticky zrealizovať. Šťastnú cestu, potomkovia naši. A nezapadnite si pribaliť farbičky!

Len niekoľko krokov ďalej po Zimnej ulici, je GALÉRIA UMELCOV SPIŠA. Ak si odmyslíme stále expozície, i tie, ktoré sú tu nainštalované len na istú chvíľu, je tu ešte jedno miesto, ukryté vzadu vo dvore, kde sa dá na pár minút odfiltrovať od mestského zhonu áut, autobusov i ľudí a posediť v tichom a hlavne kultúrnom prostredí. V spoločnosti sochárskych diel z tradičných spišských materiálov, travertínu, dreva a kovu, zapasovaných do tejto ZÁHRADY UMENIA s okrasnými drevinami a kríkmi, je tu možné relaxovať a načerpať nových síl. Aby ste sa mohli v duševnej pohode vrátiť nazad do reality civilizácie. Vystavované exponáty sú dielom štyroch sympoziálnych pobytov umelcov z Poľska, Rumunska, Ukrajiny, Čiech a Slovenska a v podstate odrážajú multikultúrnú spoločnosť Spiša. No a my, patrioti tu môžeme byť hrdí aj na dielo Imricha Svitanu, Brána do tretieho tisícročia. Veľa pohody, Novovešťania. A najlepšie sa tu sedí vo dvojici.

Mojou treťou zastávkou na námestí, ktorú som v rámci kultúrneho doobeda nemožno obísť, bolo MÚZEUM SPIŠA. Už aj preto, lebo teplota na Letnej začala stúpať a na poschodí múzea bola výstava, ktorú by mal vidieť každý, čo sa hrdí prívlastkom Homo sapiens. Výstava s názvom

VODA, DUŠA ZEME. Je koncipovaná tradičným spôsobom, pri ktorom sú vystavované exponáty, zahŕňajúce vodný ekosystém v podaní rastlín a zvierat, doplnené informatívnymi panelmi na stenách okolo. A aj keď je pohľad na to množstvo fauny a flóry, viazanej na vodu, určite väčšou pastvou pre oči, mňa zaujal panel, nainštalovaný na úvod celej expozície a vybral som pre vás z neho len niekoľko najzaujímavejších informácií. Pre zamyslenie a aj ako pozvánku na výstavu o tekutine, ktorá bude o pár desaťročí dō-

vodom vedenia vojen. Prečo? Hydrosféra tvorí síce sedemdesiat percent plochy planéty zem, ale z toho je 97 % vody slanej, zvyšok sladkej, ale len

0,25 % využiteľnej a použiteľnej vody na pitie. A len tak mimochodom. Slovensko je po Rakúsku v Európe na druhom mieste zásob pitnej vody. Veľa šťastia, Slováci. A o tej vode pod našimi nohami radšej nahlas nehovorte.

Bonbónik som si nechal na záver. Penzistov, posedávajúcich na lavičkách a mladé dvojice, vyvaľujúce sa na tráve medzi Evanjelickým kostolom a sochou kapitána Nálepku, vo štvrtok 20. júla doplnili k večeru i milovníci umenia. Umenia výtvarného a umenia fotografie. SPIŠSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO tu opäť, tradične uprostred leta, v parku pri fontáne, donieslo umenie priamo medzi ľudí. Na neopakovateľnej súťažnej výstave UMENIE V PARKU boli prezentované práce, ako výber toho najlepšieho od 45 autorov, výtvarníkov i fotografov. Výtvarníci tu vystavujú svoje diela s témou „Svet okolo nás“, fotografovia svoje práce na tému „Fotografia ulice“. Panely s dielami umelcov sú rozvesané medzi stromami okolo fontány a vytvárajú tak uzavretý priestor, ktorý možno navštíviť zvnútra, alebo obísť dookola z vonkajšej strany. Pre mňa bol už tradične najpríjemnejším prekvapením výtvarnej časti expozícií Laci Vikartovský so svojim moderným pojmom impresionizmu Huty, ale ako fotografa ma zaujali panely reportážnej fotografie, ktorá ukazuje nekonečné príbehy z ulice, zachytené v istom okamžiku, ktorý je jedinečný a v konečnom dôsledku zatvára dobu a ľudí do časostroja, ktorý sa už nikdy opakovať nebude. Možno až sa zas stvorenie sveta zopakuje. Veľa trpezlivosti, milovníci umenia. Len nezapadnite, kde ste pred 16 miliárd rokmi boli.

Fotogaléria UMENIE V PARKU je súčasťou tohomesačného vydania Spišského patriota.

Michal Buza st.

LESK A BIEDA BANÍCKEHO REGIÓNU

Východne a juhovýchodne od Spišskej Novej Vsi sa nachádza región v ktorého kopcoch, ale aj v podzemí sa nachádzalo, a dodnes ešte určite aj stále nechádza, nesmierne bohatstvo. Stredovekí nemeckí baníci tu neomylné prišli a stavali si obydlia, pretože vedeli, že sú na mieste, kde ich i celé ich rodiny, čaká prosperita a bohatstvo.

Za všetkým tým sú rudy a uhlie. Železo, meď, ale aj vzácne kovy, alebo nebezpečný urán - to všetky obsahujú rudy v skôr spomínanom regióne. Iná časť obcí v tejto časti Spiša, o ktorej píšem, nemá banícku históriu, ale rovnako patria neprehliadnuteľne na mapu nášho okresu a ich história aj súčasnosť dotvárajú kolorit Spiša. Obce ako Rudňany, Poráč, Hnilčík, Markušovce, Lieskovany a Teplička sú po stáročia nezameniteľnou časťou Spiša a podieľajú sa na jeho slávnej histórii, súčasnosti a všetci veria, že aj na úspešnej budúcnosti. Tieto obce sú ako balíček ovocných cukríkov. Niečo majú spoločné a v niečom sa od seba úplne odlišujú. Napríklad Poráč a Teplička. Obidve obce postavili na kopci. Viac ako po spišsky sa v nich v minulosti hovorilo po rusnacky. Poráč sa nezmenil, Teplička áno. Je z nej rozvíjajúca sa dedina, ktorú mnohí považujú za súčasť Spišskej Novej Vsi. Novoveštania a Tepličania udržiavajú nadštandardne dobré vzťahy. Dôkazom je napr. chatárska osada Pod Tepličkou. Obyvatelia Tepličky majú okresné mesto ako na dlani. Výhľad naň od cintorína je asi najkrajší, aký môžete vidieť. Teplička má šarmantnú najmladšiu starostku na Slovensku, tradične dobrý futbal a hrdých obyvateľov. Poráč si zachováva ducha minulosti a tradície. Ďalšou jeho zaujímavosťou je, že na Poráči končí cesta pre autá. Ďalej sa ísť nedá. Iba sa otočiť a vrátiť späť, odkiaľ ste prišli. Aj Poráč, rovnako ako Teplička, ponúka nádherný výhľad - do Poráčskej doliny. Aj tam majú chaty mnohí Novoveštania.

V údolí pod kopcom, na ceste z Poráča, vás privítajú Rudňany. Obec, ktorá do bodky napĺňa význam názvu tohoto článku. Jedna z najslávnejších baníckych obcí na celom Slovensku dávala prácu a ničila zdravie tisícok rodín z celého Spiša. Slávna história hovorí, že v 14. storočí boli dokonca miestom vyberania kráľovského poplatku. Ich význam spočíval v bohatých baniach. Možno to neviete, ale meno Rudňany dostali až v roku 1945. Vyše 600 rokov sa volali podľa Medeného

„Každá obec v našom okrese je špecifická. Každá je výnimočná v niečom inom. A práve tú ich výnimočnosť je potrebné posilňovať.“

potoka Cuffurbach, či Koterbach. V novodobej histórii sa k obci štát zachoval ako krkavčia mať. Vysal z nich bohatstvo, krv a pot miestnych ľudí a zobral im chlieb z rúk. A keď sme spomínali

pri Tepličke starostku, aj ten rudniansky je zaujímavý. Je jedným z najstarších na Slovensku a v úrade je tak dlho ako nikto iný.

Na ceste do Rudnians a Poráča ležia ešte dve

obce z regiónu, o ktorom píšem. Lieskovany a Markušovce. Hoci od seba ležia čo by kameňom dohodil, sú každá iná. Historicky významné Markušovce sú podľa záznamov ešte staršie ako Spišská Nová Ves. Dlhé stáročia patrili jednej z najvýznamnejších feudálnych rodín na východnom Slovensku Mariássyovcom. Tí podnikali v baníctve a ich úspechy sa odzrkadlili aj na obci, v ktorej mali svoje sídlo. Postavili tu hrad, 10 kaštieľov a kúrií, jednoducho urobili z Markušoviec jednu z najdôležitejších obcí dolného Spiša. Aj dnes sa to najvzácnejšie, čo v obci majú spája práve s Mariássyovcami. Dominantami sú markušovský kaštieľ a letohrádok Dardanely. Mnoho ďalších historických budov ale chátra a nik im neprichádza na pomoc. Keby mali také architektonické skvosty v ktorejkoľvek dedinke trebárs vo Švajčiarsku, určite by vyzerala inak ako súčasné Markušovce. Obec potrebuje pomoc. Od štátu, od samosprávneho kraja. Niečo robí aj vlastnými silami, napr. protipovodňové opatrenia, ale zaslúžila by si oveľa viac. Trpí aj tým, že veľa jej obyvateľov patrí do skupiny sociálne ťažko prispôsobivých.

Lieskovany sú odlišný prípad, hoci počiatky sú úzko späté s Markušovcami. Postaviť ich totiž dali spomínaní Mariássyovci. Dnes je dedinka za kopcom miestom, kde Novoveštania hľadajú pozemky, aby si tam mohli postaviť nové domy. Dá sa tu poľovníkom a každý rok usporadúvajú honosnú Hubertovu jazdu. Nevšedná je aj konská farma pána Hašku. A sociálne neprispôsobivých občanov tam nenájdete.

Posledným kameňom do skladačky regiónu je Hnilčík. Jeho jednotlivé časti vznikali nezávisle na sebe. Juh patril Mariássyovcom a sever Spišskej Novej Vsi. Prvé domy v obci slúžili ako ubytovanie pre baníkov, postupne sa domáci obyvatelia začali venovať aj lesným prácam a stálo tam niekoľko mlynov. Múku predávali až v Maďarsku. Dnešný Hnilčík je jednotný. Kto ním prechádza nemôže nezbadáť, že v ňom ne-

Markušovce

ustále stavajú nové domy. Obyvatelia okresného mesta objavili jeho krásu a mnohí v ňom hľadajú pokoj. Zima na Hnilčíku, to je dobrá lyžovačka. Majitelia vleku podávajú nadľudské výkony, aby lyžiarske stredisko nielen udržali pri živote, ale aby ho čo najviac aj vylepšovali. Aj oni by určite prijali aspoň minimálnu pomoc aj do štátu, či samosprávneho kraja.

Celý tento región patrí administratívne do Košického samosprávneho kraja. Je to jeden z trojice orgánov (okrem štátu a obecných úradov), ktorý má kompetencie, aj pridelené financie na pomoc a podporu aktivít v každej jednej dedine a meste. Stačí, ak sa dostanú do rozpočtu. A o tom rozhodujú poslanci. Región, ktorom dnes píšem v samosprávnom kraji zastupujú poslanci zo Spišskej Novej Vsi. Jedným z nich je Rast'o Javorský, ktorý dobre vie, že jeho úlohou nie je iba propagácia Spišskej Novej Vsi. Rovnako aktívne vníma aj problémy okolia. Stretáva sa s ľuďmi z celého okresu, počúva, čo ich najviac trápi, ale hlavne posúva tieto problémy na pôdu samosprávneho kraja. A ako vníma on túto časť Spiša?

„Každá obec v našom okrese je špecifická. Každá je výnimočná v niečom inom. A práve tú ich výnimočnosť je potrebné posilňovať. Pozrime sa na šesticu obcí, o ktorých píšete.

HNILČÍK je jednou z najdlhších obcí na Slovensku, len prejsť sa po celej obci je malá túra. Znamená to ale aj starostlivosť o cesty. O ich povrch a v zime aj o údržbu, pretože sneh tu často spôsobuje vodičom áut a kamiónov veľké komplikácie. Obec je zasadená do ešte skoro „nedo-

tknutého“ lesa Hnileckej doliny. V niektorých častiach obce dávajú „líšky dobrú noc“, a to doslovne. Určite si pozornosť zaslúži aj lyžiarske stredisko, na ktorom som sa učil lyžovať aj ja.

TEPLIČKA. Aj ja ju dlhé roky považujem za súčasť SNV. Avšak s plným rešpektom, že to je hrdá samostatná obec so svojimi špecifikami. Leží nad SNV a tok možno povedať, že „dozerá“ na Spišskú. Aktívna starostka a obecní poslanci organizujú v obci veľa podujatí (niektorých som sa zúčastnil), vďaka ktorým sa vracia komunitný život do obce. A miestni sú telom aj dušou športovci, najmä futbalisti. Aj tu sú problémom cesty, najmä tie prístupové.

MARKUŠOVCE - v obci sa nachádzajú významné historické pamiatky celoslovenského významu, Markušovský hrad, kaštieľ a letohrádok Dardanely. Som rád, že KSK vyčlenilo peniaze a zrekonštruovalo kaštieľ aj Letohrádok. Koncerty v letohrádku Dardanely patria k vrcholom kultúrnej sezóny na Spiši. Problémy ale spôsobujú časti obce povodne. Najmä na mieste, kde sa vlieva Levočský potok do Hornádu. Koryto Hornádu by si určite zaslúžilo poriadnu očistu, rovnako ako brehy tejto rieky spevnenie. A lepšie by mohol byť aj prístup k markušovskému rybníkom. Potešilo ma, že miestni konečne upravili prístup k jedinečným markušovským hribov. Menej ma teší, že sa nedarí znižovať v obci nezamestnanosť. Pomôcť by sa mohlo aj pri oprave športovísk v obci.

Lieskovany

LIESKOVANY - z obce sa pomaly stáva „satelitné mestečko“ Spišskej Novej Vsi. Novovešťanov láka bývanie na dedine vzdialenej len 5 min. autom od centra. Láka aj bývanie v obci bez neprispôsobivých občanov. Obraz tejto sympatickej obce je odrazom aktivity miestnych poslancov i vedenia obecného úradu.

RUDŇANY - obec kedysi najvýznamnejšie centrum baníctva na Spiši, teraz dopláca na jeho útlm či likvidáciu. Obec s jedným z najdlhšie „slúžiacim“ starostom na Slovensku. Bez pomoci štátu či KSK nemá šancu revitalizovať banícku činnosť. Nebudem obchádzať horúcu kašu a poviem to, čo každý vie - veľa problémov spôsobujú obci Rómovia. Časť z nich žije v neprijateľných podmienkach. Starosta im nestíha stavať nové domy a len málokto z nich sú ochotní pri ich výstavbe aspoň pomáhať. Sú naučení iba niečo dostávať, alebo si brať. Ako drevo z okolitých lesov. Ale získať prácu majú problém aj mnohí miestni nerómovia. Viem, že už existujú projekty, ktoré by to mohli zmeniť k lepšiemu a ak bude v mojich silách nejako im napomôcť, nepochybne tak na pôde VÚC-čky urobím. Ale Rudňany patria k obciam, na ktoré by mala zamerať svoju pozornosť aj slovenská vláda.

PORÁČ - krásna rázovitá, kedysi banícka obec. Dobrý príklad využitia potenciálu cestovného ruchu - Poráčska dolina, Brodok. Veľkou chybou je, že sa až tohto roku začala riešiť cesta,

ktorá je jediným prístupom do obce. Košický samosprávny kraj sa jej začal venovať až po tom, ako sa jej časť prepadla. Celé územie je poznačené banskou činnosťou, a preto hrozí, že sa táto situácia môže zopakovať aj na inom mieste. Súhlasím s dlhoročným starostom, že lepšou alternatívou ako stále nákladne opravovať existujúcu cestu je postaviť novú cestu vedenú inou trasou. Nie je to novinka, tento návrh je „na stole“ už niekoľko rokov, len zatiaľ nik nenašiel odvahu na jeho realizáciu. Už teraz však vieme jednoducho zrátať, že tento variant bude dlhodobo lacnejší.“

Každá, aj z týchto obcí, je taká, akí sú jej obyvatelia. Niekde viac, niekde menej a niekde už vôbec neplatí, že tam kde si sa narodil, tam aj zostarneš. Svoj šarm si zachovávajú Teplička a Poráč. Dedinský duch pomaly nahrádza život prímestskej vilovej štvrte v Lieskovanoch a na Hnilčíku. Na dávnu slávu sa máme pokúšať nadviazať v Rudňanoch a Markušovciach. Nikto nemá krištáľovú guľu, aby z nej vedel vyveštiť, čo ich čaká. V každej z nich ale žijú šikovní a pracovití ľudia, ktorí môžu pre svoju obec niečo urobiť. Aj s pomocou politikov na kompetentných úradoch. Tí by mali, v prvom rade, poznať ľudí a miesta, pre ktorých majú pracovať. A rovnako by ich mali poznať aj ich voliči a nepozerať pri tom na stránicke tričká. Nie stránicka príslušnosť, ale schopnosti a snaha ľudí sú zdrojom rozvojových impulzov.

-leb-

Rudňany

Poráč

MUZIKANT SA POTREBUJE NAUČIŤ PREDAT' SVOJU ZNAČKU

Maroša Kamenického možno poznáte z verejných akcií v našom meste. Vystupoval na viacerých umeleckých podujatiach. Sám seba definuje ako obyčajného 20 ročného chlapca - umelca, ktorý je uzatvorený vo svojom melancholickom svete plnom farieb, ktoré sám nevie definovať. Keďže pochádza čisto z muzikantskej rodiny, umenie, najmä hra na gitare, husliach a spev sú mu blízke od narodenia. „Doma sme mali klavír od nepamäti. Ešte pred základnou školou ma rodičia prihlásili do prípravky v umeleckej škole. Vybral som si husle,“ hovoril Maroš. Maroš je známy aj ako extrémny a vášnivý športovec. Na hudbu však nedá dopustiť. „V hudbe som zbadal niečo iné, ako len noty, zvuk a hodiny v ZUŠ-ke. Stala sa zmyslom môjho života. Začal ma naplňať potlesk divákov, na pódiu som sa cítil sebaistejšie a zistil som, že chcem baviť ľudí. Viem, že aj keby som mal žiť na priváte a jesť konzervy, tak produkuje hudbu. Hudba je to jediné, čo po mne ostane. Hudba je odkaz, čo je hlbšie než všetky peniaze sveta. Niekomu možno moja

pesnička pokazí deň, no niekomu možno odpovie na ťažkú životnú situáciu.“ Maroš sa v hudbe začal špárat hlbšie. Postupne sa učil hrať na gitaru, bassgitaru, klavír, bicie, perkusie a začal aj spievať. Šikovný muzikant má aj svoju kapelu JUN-KIEZZ. „Začínali sme ako trio. Dával som celý tento projekt dokopy. V našej kapele spieva úžasná speváčka Katka Slobodníková. Hrávame hlavne covery na pesničky, na ktoré píšem aranžmá. Niekedy hrávame aj svoju tvorbu.“ Aj keď mladý hudobník Spišskú Novú Ves miluje, cíti, že ho Spiš nateraz brzdi. „Nedá sa tu rozvíjať v takých sférach, ako chcem ja.“ Od septembra Maroš odchádza študovať marketing a management do Dánska, neskôr má v pláne vydať aj zopár vlastných albumov. „Štýlovo RNB/hip hop, ktorý na Slovensku skoro vôbec nie je zastúpený. A študovať idem do Dánska preto, lebo si myslím, že hudobne vzdelaný som. Absolvoval som aj kurz pre zvukárov, kde sme sa učili všetko o produkcii a práci v štúdiu. Jediné, čo mi ostáva je, naučiť sa predat' svoju značku a zarobiť peniaze,“ prezradil. Maroš má veľmi veľa hudobných vzorov. „Anderson Paak, Justin Timberlake, James Brown, Outkast, Kaytranada. Čo sa týka slovenských vzorov, mám rád, Eugena Vizváriho, Eugena Botoša, Roberta Vizváriho a Martina Valíhora.“ Podľa Maroša, nesmie dobrému muzikantovi chýbať, samozrejme okrem techniky, citu pre hudbu, sluchu, najmä pokora. Tvrdí, že hudbou sa uživiť dá, avšak musíte mať šťastie a vedieť aj zaujať. No hlavne nesmiete chodiť po už vyšliapaných chodníkoch. „Na nich už niekto zarobil. Treba urobiť niečo nové, čo tu nie je. Na Slovensku stále mnoho vecí chýba, ktoré majú veľký potenciál,“ zareagoval. -sim-

VLADO KUNST PRACUJE VO VARŠAVE PRE MICROSOFT PLÁNUJE NÁVRAT DO KRÁSNEJ SPIŠSKEJ

Šikovného ambiciózneho Novovešťana, Vladimíra Kunsta zavialo pred rokom do poľskej Varšavy. „Po skončení výšky som mal záujem ostať v regióne. Nechcel som sa sťahovať, ako množstvo mladých za prácou do veľkých miest. Pracoval som v Košiciach. No realita na východnom Slovensku, potom, čo sa moje pôsobenie v Košiciach skončilo, ma donútila prehodnotiť môj postoj. Zhodou okolností prišla ponuka ísť pracovať do Varšavy. Pracujem na projekte pre Microsoft ako business consultant. Komunikujem návrhy riešení a objasňujem licenčnú politiku Microsoftu pre slovenské stredne veľké podniky,“ vysvetlil. Aj keď sú Poliaci podobní našincovi, isté rozdiely medzi nimi predsa len sú. Vlado oceňuje poľskú podnikavosť. „Všade môžete vidieť malé súkromné obchodíky, dielne, ako oprava šperkov, obuvi, ale aj pouličných predajcov naozaj hocičoho. U nás už takéto obchodíky skoro vymizli,“ tvrdí. Vlado si myslel, že viac byrokracie, ako na Slovensku nie je nikde na svete, no pri prvej skúsenosti s poľskými úradmi zistil, že sa mýlil. „Systém je vážne komplikovaný a s úrovňou Angličtina na oficiálnych miestach sú vážne problémy. Určite by som zjednodušil verejnú správu,“ rozprával. Čo sa týka poľskej gastronómie, Novovešťan si obľúbil najmä poľské polievky, hlavne žurek. Otravuje ho však, ak v každom jedle nachádza kôpor. „O to viac, ak nie ste jeho fanúšikom. Vo Varšave je naj-

väčším hitom vyprázaný syr, ktorý je pre Poliakov, naozaj lákadlom,“ udivene rozpráva. Čo sa týka pitia, v Poľsku jednoznačne valcuje vodka. „Je to pre nich jeden zo symbolov a sú na ňu hrdí. Mne tá ich vodka veľmi nereže. Spravil som chybu, keď som to pred nimi zmienil. Zožal som riadne nepríjemnú odozvu,“ hovoril nám s úsmevom. Poliaci sa pýšia národnou hrdosťou. Vraj je badateľná na každom kroku. „Ak je štátny sviatok, na každej búde, a skoro na každom aute vľajú vlajočky so štátnou vlajkou. Funguje tu aj akási lokálna spolupatričnosť. Keď má zápas v nejaký deň Legia Varšava, poľské vlajočky na autách vystriedajú tie s logom klubu.“ Vo Varšave je cítiť typický mestský ruch. „Žije sa tu hekticky. V parkoch vidíte behať ľudí so slúchadlami v ušiach, v metre sú ľudia zahľadení do smartphonov, a akoby ani nevnímali, čo sa okolo nich deje.“ Vlado v hlavnom meste oceňuje rozsiahle mestské parky s jazierkami a vodnými nádržami,

kde ľudia oddychujú od mestského ruchu. Novovešťan má však mimoriadne silný vzťah k Spišskej Novej Vsi. Rozhodne sa pokladá za hrdého lokal patriota. „Kade chodím, naše mesto a celý Spiš vynášam priam do neba. Nikdy by som nemil Spišskú za iné mesto. Chýba mi tu však viac príležitostí pre mladých ľudí s podobným zameraním ako mám ja. V Spišskej sú zväčša pracovné príležitosti pre ľudí so stredoškolským odborným vzdelaním, čo nedáva priestor pre rozvoj mesta v takom objeme, aký by si zaslúžilo. Náš najväčší zamestnávateľ tu zhromažďuje hlavne pracovnú silu pre výrobu. Kvituje síce správy, že sa otvárajú miesta pre technicky vzdelaných ľudí. Nepostrehol som však snahu mesta o získanie priestoru pre ľudí humanitného zamerania, keď pred pár rokmi tá istá spoločnosť otvárala sharedservice centre v Košiciach. Preto by sa mesto malo zamerať aj na rozšírenie pracovného trhu, nie len investorov, ktorí prichádzajú kvôli lacnej pracovnej sile,“ odkazuje. Vlado sa plánuje vrátiť späť domov. „Verím, že aj u nás v regióne je potreba rozvoja, a to sa nedá dosiahnuť tým, že všetci sa odsťahujeme a budeme nadávať, že to nikto za nás neurobil. V mojom srdci bude Spišská Nová Ves a Spiš vždy mojím jediným domov. Urobím všetko preto, aby som v tomto krásnom kraji mohol opäť žiť,“ optimisticky vyhlásil. -sim-

V SPIŠSKEJ OTVORILI SEKÁČ S KVALITNOU TALIANSKOU MÓDOU LUXUSNÉ ZNAČKOVÉ OBLEČENIE SI KÚPITE ZA PÁR EUR

Iba pred pár týždňami otvorili v našom meste, na Zimnej ulici oproti farskému kostolu, vedľa predajne Klas, nový, Déja Vu Boutique. Je to štýlový second hand s luxusnou talianskou módou. V Déja Vu Boutique luxusný, rozhodne neznamená drahý. Nájdete v nej značkové oblečenie za pár eur. „Pravidelne sa u nás objavujú známe značky, ako Armani, Guess, Trussardi, Gaudí, LIU-JO, Pinko, Benetton, Sisley, Dolce&Gabbana. Z jeansových sú to známe tallianske značky ako Dondup,

Replay, Diesel, Wrangler, MET a mnoho iných. Oblečenie, ktoré pôvodne stálo 200-300 eur ponúkame v top stave bez známky nosenia za ich zlomkovú cenu,“ priblížila šéfkla novoveskej predajne, Jana Ilavská. Filozofiou Déja Vu Boutique je dať veciam druhú šancu a vrátiť im druhý dych. „Mnoho Slovákov sa ešte hanbí nakupovať v second hande, pretože to berú ako tovar pod ich úroveň. Déja Vu Boutique nie je len second hand, je to štýl. Na západe nie je nič nezvyčajné

obliekať sa výhradne v second handoch. Nie preto, že by si nové oblečenie nemohli dovoliť, ale práve kvôli recyklácii a etike výroby nového oblečenia. Nehovoriac o tom, že na ulici v rovnakom kabátiku nestretnú nikoho,“ ozrejmi-la majiteľka predajne. Kultúra predaja v Déja Vu je úplne iná, než ste v bežných sekáčoch zvyknutí. Je to krásny, voňavý, útulný obchodík, kde sa rozhodne nepovaľujú veci po zemi. A zdá sa, že Novovešťanom originálne talianske značkové lacné kúsky zachutili. „Teší nás veľký záujem Novovešťanov o „inú módu“. Už v prvý deň otvorenia sme ostali milo prekvapení, koľko ľudí oslovil koncept voňavého second handu. Udivene nám hovoria, že to u nás vyzerá ako v štýlovom butik,“ hovorí Jana Ilavská. Po Poprade a Ružomberku bola Spišská Nová Ves tretie mesto na Slovensku, kde otvorilo Déja Vu Boutique svoju prevádzku. Náklady na otvorenie predajne

sú minimálne. Záujem byť šéfom takéhoto obchodu je preto veľký. Čoskoro plánujú rozšíriť portfólio predajní aj do iných kútov Slovenska. „Aktuálne fungujú predajne v Poprade, Košiciach, Spišskej, Trnave, Nitre, Senici, Ružomberku, Prešove. Chceme doplniť nové prevádzky v Martine, Piešťanoch, Trenčíne, Rožňave a v Kežmarku,“ vymenovala Petra Majdánová, Franchisor pre Déja Vu Boutique SR. Déja Vu Boutique rozhodne vyplnil diery na trhu. „Talianske tovary z „druhej ruky“ nemajú na našom trhu žiadnu konkurenciu. Naši zákazníci a priaznivci najviac oceňujú kvalitu materiálov, originalitu a detailné prevedenie modelov,“ povedala Petra Majdánová. Spišskonovoveská prevádzka Déja Vu Boutique má sen rozšíriť ponuku o väčší výber módnych doplnkov, kabeliek, obuvi, ale aj o veľmi žiadaný športový tovar. -sim-

S HUSĽAMI PO SVETE - ČÍNA III.

Na záver mojich spomienok na veľkolepú Čínu som si nechal dve najfascinujúcejšie oblasti. Gastronómiu a mentalitu obyvateľov najľudnatejšej krajiny sveta. Začínam ale na mieste, ktoré je pre Čínu asi také typické ako pre Slovensko.

McDonald

Keď sme boli prvýkrát v Číne a chceli sme po dlhšom čase zjesť aj niečo iné ako domáce špeciality, vbehlí sme do „Mekáča“. Moja objednávka bola najjednoduchšia na svete - 1 hamburger. Predavačova angličtina bola na úrovni mojej čínštiny, tak som objednávku pre istotu potvrdil rukou - ukázala som 1 palec a druhou rukou som zamieril na obrázok toho, na čo mám chuť. Pol hodiny sa nedialo nič, okrem pribúdajúceho škvŕkania v mojom bruchu. Zašiel som za predavačom a ten mi promptne odovzdal sáčok, v ktorom bolo zabalených šesť hamburgerov. Pokusy o vysvetlenie boli márne ako zbúranie čínskeho múru. Všetko mi vysvetlil až náš čínsky manažér. V čínštine znamená palec hore číslo šesť. To čo som tak dôrazne pri objednávke ukazoval sa mi nakoniec aj vyplnilo.

Gastronómia

(Mačka, pes, had, hmyz, opičí mozog)

Počas pobytov v Číne som mal nespočetné možnosti ochutnať i také jedlá, o ktorých som si myslel, že nikdy do úst nedám. Postupom času moje predsudky ustupovali a prevládla zvedavosť ochutnať niečo nevhodné. Číňania zjedia absolútne všetko, čo sa pred nimi neukryje. A to čo sa ukryje, raz vylezí zo skrýše a následne ho tak či onak zjedia. Zjedia všetko čo lieta okrem lietadla a všetko čo má štyri nohy, okrem stola. Jedlá v Číne a jedlá v našich čínskych reštauráciách sú diametrálne odlišné. Čína u nás je prispôbená našim zaužívaným chutiam. Právě čínske jedlo je ale chuťovo niekde úplne inde. Chvíľu mi trvalo, kým som si zvykol na ich chute, vône a korenie. Nakoniec som si z každého pobytu v Číne si odniesol pár kil navyše. Moju prvú bizarnú delikatesu - mačku, som zjedol vďaka nevedomosti a omylu. V reštaurácii čašníci angličtinu neovládali, obrázkové menu v nej nebolo, bolo neskoro večer a my sme boli príšerne hladní. A tak som ukázal na prvé jedlo, ktoré s veľkou vervou jedol Číňan pri vedľajšom stole. Na tanieri mal mäso s omáčkou podobnou našej smotanovej a ryžu. To nemôže byť zlé povedal som si v duchu. O pár minút mi moja porcia rozvonila pod nosom. Bola to zaujímavá esencia chute. Mäso bolo sladkasté, omáčka výrazne korenistá vďaka koriandru a ryža sa rozplývala na jazyku. Večeru sme preliali čínskym najpreferovanejším pivom Tsing - Tao. Pri popíjaní sa dal s nami do reči jeden Číňan. Medzi rečou sa spýtal, ako mi chutila mačka. Nuž, raz to už muselo prísť, povedal som si a do gastrozážitkov som pridol ďalší skvost.

Zaujímavú reštauráciu som navštívil na juhu Číny v meste Guangzhou. Dominantou reštaurácie bolo obrovské terárium v ktorom bolo veľa hadov. Menu lístok v tomto prípade človek nepotreboval,

stačilo ukázať prstom a výber bol jasný. Nedalo nám a museli sme to okúsiť. Nebudem dopodrobna opisovať prípravu hada, ktorého kuchár na našom stole naservíroval. Slabším povahám by sa mohlo urobiť nevoľno.

Na raňajkách hotela v meste Zhangzhou som si všimol ceduľu na ktorej bol nápis psia saláma. Pre nás Európanov niečo nepredstaviteľné, pre Číňanov veľká delikatesa, ktorú si môže dovoliť len zámožnejší človek. Ďalšia nevhodná pochúťka raňajok boli čierne vajcia. Vo vajci je zárodok embrya kuriatka. Vajce sa neodvážil nikto zjesť, ale všetky naše oči smerovali k domácim Číňanom, ktorí si s veľkým mľaskaním výdatne pochutnávali na tejto pre nich vynikajúcej chuťovke.

Nezabudnuteľným zážitkom bola aj návšteva reštaurácie v meste Tianjin, ktorá je zameraná výlučne na hmyz, chrobáky a pod. Menu pozostávalo z opražených kobyliiek, cvrčkov, chrobákov, lariev, stonožiek, škorpiónov v medovom a karamelovom náleve. Musím podotknúť, že tak ako to vyzeralo, tak to aj chutilo a ja už s úmyslom konzumácie do reštaurácie podobného typu nepôjdem.

Najvyšší piedestál v tomto rebríčku obsadilo jedlo, ktoré je považované za prejav najväčšej úcty a je miestnou top delikatesou. Myslím si, že väčšine ľudí sa už len pri pomyslení na to obráti žalúdok naopak. Je to opičí mozog, ktorý sa konzumuje priamo z lebky opice. Jedna lyžička mi stačila, aby som definitívne uznal, že mám chuťové poháriky úplne iné ako Číňania.

Najrýchlejší, najjednoduchší a najchutnejší spôsob stravovania boli pre nás jedlá pripravované na drevených špajdliach. Sú to jedlá smažené, grilované, varené, za pár drobných juanov. Naš obľúbený spôsob bolo jedlo naháňať. Doslova. Na rôznych miestach po meste nájdete množstvo domácich kuchýň na prenosných vozíkoch. Majitelia týchto mobilných stánkov (ak ich vôbec môžeme takto honosne nazvať) radi a často menia svoje miesto podľa aktuálnej nálady polície. Avšak práve od týchto pánov si môžete kúpiť ten pravý streetfood. Ak budete niekedy uvažovať či si v Číne objednáte v hoteloch raňajky, či polpenziu, tak vrele odporúčam jedlo na ulici. Už len pri bežnej ceste do metra objavíte toľko stánkov (otvorených od skorých ranných hodín), že si s raňajkami naozaj nemusíte robiť starosti. Zoberte si jedlo do ruky (prípadne igelitového vrecúška) podľa toho, ktoré sa vám najviac páči, zaplaťte pár juanov a vydajte sa na cestu za zážitkami. Pri prepočte z juanov na eurá môžete zjednodušene deliť šťastnou sedmičkou. Možno budete prekvapení, že už na raňajky si môžete dať všetko teplé, vrátane polievok či hlavných jedál. Na ráno odporúčam nenáročné dumplings, akési cestovinové taštičky plnené najrôznejšími plnkami

Večera v Pekingu.

mi (mäso, zelenina a mnohé iné nešpecifikované plnky). Jedál na ulici sa obávať nemusíte. Ak ešte neviete jesť paličkami, výlet do Číny vás to zaručene naučí, rýchlo odpozeráte od domácich, ako na to. Jediná drobnosť – nepichajte paličky do jedla, priali by ste tým niekomu smrť. Ak si budete chcieť objednať, spokojne na čašníka mávnite alebo zakričte, nie je to nič nezdvorilé – práve naopak, bez zavolania k vám nepríde. Prepitné sa neočakáva, vždy vám vydajú na juan presne.

V čínskej gastronómii je vychýrená známa pekinská kačica. Nájdete ju takmer všade. Napriek tomu, že je horúca, je kačica pre domácich studeným jedlom, pretože za života sa plavila po studenej vode. Zvláštne? Ak na stole objavíte pohár vody, pozor, môže byť horúca. A často aj na mnohých miestach vrátane vlakov nájdete kohútik s horúcou vodou – Číňania ju pijú rovnako často, ako my pijeme tie všetky sladené nápoje. Udržujú tým vnútornú rovnováhu v tele. Na prvý pokus to nie je nič moc, na tretí až štvrtý deň už budete čistou horúcou vodou popíjať bez okolkov aj vy. Aj za horúceho dňa.

Pivo a alkohol

Typické pivo Tsingtao si kúpite v každých potravinách za približne 50 eurocentov. Myslím si, že tradičným pivárom by sa svojou chuťou veľmi nepozdávalo, ale človek si zvykne na všetko, keď je tam niekoľko týždňov. Čínsky alkohol, neodporúčam. Ryžovica. - malá zelená fľaštička v spodných regáloch obchodov. Prekvapivo nízka cena zodpovedá chuti.

Mentalita Číňanov

V Číne sa pripravte na niečo na čo si tak ľahko nezvyknete – agresívne nastupovanie do metra, nechutné odpľúvanie na ulici, či smog, rôznych predavačov, ktorí Vás chcú okabátiť o peniaze a pod.

Rýchlo si však zvyknete na to dobré – výborné jedlo, ohľaduplnosť (často nosia rúšky – a nie preto, aby sa nenakazili od vás, ale práve naopak – keď sú chorí, aby nenakazili oni vás), jednoduchosť (stretnete tisíce ľudí, pre ktorých je ich mobilný telefón jediným majetkom), vytrvalosť (robia jednu prácu celý život s rovnakým nasadením) a odhodlanosť (ich rodina je pre nich všetkým).

Osobne mi vyhovuje ich pestrá kuchyňa. U nás doma sme zvyknutí na zmiešanú stravu – na jednom tanieri máme prílohu i jedlo a zvyčajne všetko do seba nahádzame. Oni však jedia všetko zvlášť, pri jedení mľaskajú, grgajú a pre všetko majú zdôvodnenie. Držia sa porekadla – kto grgá, je zdravý. Mľaskaním sa podľa nich prekrvuje podnebie, chuťové bunky, lepšie funguje slinný systém, potrava sa premieša slinami a k tráveniu dochádza už v ústach. Sústo prichádza do žalúdka tak, že ho až tak veľmi nezaťažuje. Polievku jedia nakoniec – zalejú to. Tvrdia, že po jedle je potrebné ísť na prechádzku. Jedlo sa usadí kam má. Tak sa človek podľa nich dožije sto rokov.

Vlastne, všetko je tam úplne iné. Aj obloha. Raz sme mali možnosť vidieť v jednej mestskej štvrti farebný sprievod. Ľudia boli v červenom, žltom, modrom, každý mal nejaký bubienok, trúbku, paličky, všetci boli vysmíati ako slniečka, radovali sa, spievali. V sprievode išli aj nejaké zvieratá – tiež farebné. Na našu otázku, čo je to za pouličný cirak nám náš čínsky manager odpovedal, že niekto zomrel. Tak ako sa u nás smrť blízkeho človeka oplakáva, u nich sa oslavuje. Nejakou formou bude budhizmus presýtený asi vo všetkom. Samozrejme aj oni plačú, kričia, nariekajú za blízkym, ale v podstate sa na jeho smrť pozerajú ako na jeho ďalšiu cestu. Oslavujú jeho vstup do lepšieho sveta. Každopádne celý ich pohreb vyvolal vo mne akúsi zvláštnu radosť. Číňania nemajú taký ohromný strach zo smrti ako my. Tento prístup mi pripadá omnoho pozitívnejší a vo svojej finálnej podobe akoby výhodnejší a prospešnejší.

Peter Šterbák

Výpražané škorpióny.

Vajce uvarené namätko alebo natvrdo. S embryom - niekoľko týždňovým zárodokom kačice, ktorý už má kosti aj pazúry. Pod zubami praskajú ako čipsy.

VARIME PODĽA ABECEDI: JAK NAM ČURILA PLENKOVIČ UROBIL ČEVABČIČI

Furt to tak bulo, že ľudze še dzelili na dobrich a planich a na mudrich a glupich. Pravda, ničto ňe je na sto percenta dobri, bo aj največšemu dobračiskovi šedzi na jednim pľecu mali čercik a provokuje a aj plani človek urobi aspoň raz za život dobri skutok (ku príkladu, kedz zomre). A tjež je to tak, že aj najmudrejše dakedi zgľupnu (zaľubeni bi mohli o tim napisac roman) a aj gluptaka raz ošveci a odejdz, dajme temu, z parlamentu. Moj otec bul v totim smere, jak še hvari „Pišta individuališťa“ bo skombinoval v sebe človeka mudreho, aj dobreho. A tak mal ľem malo kamaratoch, bo planim ľudzom še vihinal a s gluptakami ňerečoval. Jednim z jeho kamaratoch bul aj taki ujko, co ku nam hodzil pokurizovac mojej mame a asi še mu ňedarilo, bo vekšinu skončili pri šporheľce a tak še mama od ňeho aj naučila, jak še robja take opečene šulki, co ich volal če vab či čo. A ňemožem napisac, jak še volal, bo som ftedi bul ešči mali hľapčik a tak sebe ľem pametam, že otec ho volal (kedz dokurizoval) Čurila Plenkovič.

Co tam daval?
mľetu hovedzinku, mľetu ceľecinku, cesnak, mľeti peper, soľ, kuščik sladkej a kuščik ščiplavej papriki, majoranku, falat vivaru z bujonu, cebuľu a oľej

Jak to robil?
Pokurizovac prišol furt s buketu, kvetkovanu kravatľu, fľašku slńčev brjag a visokim spocenim čolom. Mama mu podala šnoptihľu, vismarkal, utrel pot a začal robic. Jak še domaca paňi zohľa do spodnej šufladki po mlinek na meso, ta naprazdno polknul, aľe už za hviľečku še ukludňil, bo trebalo krucic s ručku, žebi še hovedzinka aj ceľecinka pomľeli do misečki. Mama medzi tím ošupala a nakrajala na drobno cesnačik, osoľila a a s nožíkom rozdzabala na kašu. Prirucila do misečki so zomľetim mesom, dohucila so šickimi koreňinami, co su hore napisane, doľala das deci bujonu a s rukami poradňe premješala.
Otočila še ku kurizantovi, šturila paľec do ustoch a jak v spomalenom filme, oľizovala a krucila s očami, jaku fajnu zmesku še jej podarilo namješac. Jak dala paľec oľizac aj Čurilovi, ta še hľopik zaš začal pocic a aj tote zvišne vlasi za visokim čolom še mu začali krucic, ta vipatral, jak kučera- rava kefa. Ešči, že moja mama bula zo starej školi, znala, kedi treba pridac a kedi povolić a tak krasafca zrušila s jednoduhu otazku: „Može bic?“ Čurila prisipal ešči kus ščiplavej papriki, bo to maďarske afrodizijakum, zaš utrel čolo aj ruki do šnoptihľi a začal robic so zmeski take akuratne šulki a aj mama še pridala, ľem jej šulki buli kus vekše. Neda še nič da robic, šak jak bildovana žena sebe z laťinčini pametala „Quot capita, tot sententiae“, co v Novejši medzi koscelom a pametňikom esenpé prekladame: „Každa hlava ma svojo mišľenki“.

No a mojo mišľenki še vracja do kuhiňi, dze še robi zos šulkami daľej. Mama vicahľa z kredenca panvicu, naľala do ňej oľej a na šporheľce poradňe rozpaľila. Šak čevabčičo še muši opekac rihlo a poradňe a ešči še muši aj s dvoma vidľičkami cali čas krucic, žebi še dookola, zo šickich stranoch opeklo šumňe do hńeda. Aľe pozor! Zdnuka muši mesko zostac šumne ružove. No a zakľľa še domaca paňi krucila kolo šporheľtu a krucila s čevabčičom, ta Čurila Plenkovič nakrajal na drobno cebuľu a vivaľal v mľetej červenej paprike. Popital štopelciger, otvoril slńčev brjag, načapoval do poharoch a bo mama mala v obidvoch rukoch vidľički, ta našpulila gambi a hľopik jej naľal perfše dva deci rovno do ustoch. A pocic še mu začala už aj kravatľa.
Ešči, že vejšol do kuhiňi otec, ta šedli ku stolu, na taňere še dali šulki (mama tri, Čurila Plenkovič štiri, otec pejc), prisipala še paprikova cebuľa a nakrajani hľeba.
Ja som sebe najsamperľši mišľel, že Čurila Plenkovič je meno pre dajakeho srandovneho hľopika. Jak som aľe prečital, že to bul v ruskich bilinoch „neohrozený, naporaziteľný a statočný bohatier“ (spolu s Iljom Muromcom a Iljom Volžaninom), ta až vtedi som pohopil, jaka mušela bic statočna a odvážna moja mama, kedz mu sem tam otvorila, bo še zadal, že prišol ku nam varic. A aj še potverdzilo, že moj otec bul ňeľem že dobračisko, aľe ešči aj mudri. Šak Čurila Plenkovič odrobil za ňeho, jak še hvari „milostnú predohru“.

Bo jak hvari klasik:
JEDNE HLOPI ŠE IDU ZABIC A DAFTERIM STAČI
ŽE MOŽU STREĽAC GOLI PORADŇE HRAC V POLI Michal Buza st.

AKO SOM POČÚVAL CHVÁLY NA NAŠU ZOO

Navštívila ma neter z Košíc. Aj so svojimi 2 malými deťmi. Strávila s nami niekoľko krásnych dní. V jeden z nich sa rozhodla, že navštívia našu Zoologickú záhradu. Fajn nápad, povedal som im, vypravil ich na cestu a potom som už iba čakal, s akými pocitmi sa vrátia. Moja neter si nedáva pred ústa servítky a tak viem, čo si naozaj myslí. Mal som trochu obavy, veď v Košiciach majú väčšiu ZOO a často som od nej počúval vety typu: „Máte to a to pekné, ale u nás je to väčšie a ešte krajšie.“
Vrátili sa domov po 5 hodinách, deti od únavy prešľapovali z nohy na nohu ako plameniaky, ale oči mali vypúlené ako surikaty. Sesternica už medzi dverami spustila ako papagáj, hoci videla, že oddychujem ako tiger v tieni. „To bola paráda, super, bomba“ vypustila na mňa s kadenciou ako našťvaná morka. Nehol som ani brvou ako krokodil, a čakal na ďalšie lichôtky, ako kačka na kus žemle. Prišli. Neter pobehovala po byte ako mandril v kletke, prekračjúc deti, ako malé kozľatá. Nerušil som ju. Len som sa občas poškrabal po hlave ako orangután a čakal, či po chvíli nezmeni náladu ako chameleón farbu. Nestalo sa. „Máte najkrajšiu ZOO na Slovensku!“ opakovala a ja som cí-

til, akoby sa mi pod teplákami roztváral pýchou pávi chvost. Hral som formu a so zívnutím kráľa zvierat som len zamrmľal: „To už dávno viem.“ -leeb-

krížovka

Margaret Thatcherová o vlastenectve: „Človek sa môže vyštverat' TAJNÍČKA 1 a 2, ale na vrchole umiestni TAJNÍČKA 3,4 a 5.“

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

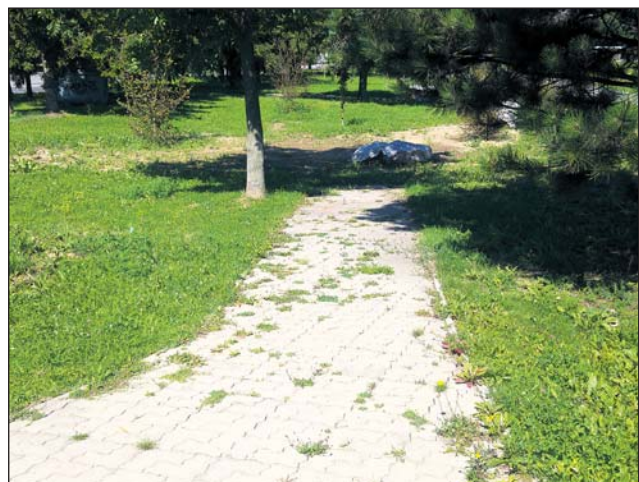
VODOROVNE:
A: bez prostriedkov, kartársky výraz - Ján – Národný podnik, skr. - Dorota, domácky – slzia, básnický.
B: banská hornina – rieka po rusky – berie, zriedkavo – kovali – vklad, kartársky. **C:** obloženie – TAJNÍČKA 2 – diskusia. **D:** hrané priamym úderom – viedol – Budapeštianska časť, Budín. **E:** černocho po rusky – zriedkavé mužské meno – akty po česky – Tomáš, domácky – dievčina, básnický. **F:** oprava strojných dielov, skr. - Ingrida, domácky – meno herca Romančika – solmizačná slabika – mesto, obec po nemecky – poumývaj na povrchu – vodný živočích. **G:** bralá – doktor, skr. - TAJNÍČKA 3 – argón, ch. zn. - ženské meno. **H:** spaľuje – darovala – partner Fatimy – vek – poudieraj sácaním. **I:** akým spôsobom – s pocitom hrdosti – TAJNÍČKA 4 – operná hviezda – pohyb vody v riečisti. **J:** lenivec, pejoratívne – Írska republikánska armáda, skr. - časť obilia – lopta mimo hry – ženské meno. **K:** časť opery – podfuk – odoslal – polodrahokam.

ZVISLE:
1: časť lode – zaspávajúca. **2:** lutécium, ch. zn. - borovicová – krík. **3:** ukladalo nabok – mne. **4:** lepili na povrch – zábava. **5:** TAJNÍČKA 5 – vlnená tkanina. **6:** konzumoval potravu – vážne, hudobne. **7:** dajakú – čas medzi vojnami – titul anglického šľachtica. **8:** napríklad, skr. - jedno z mien Edisona – Slovenská akadémia vied. **9:** robia obľým – rybárske závažie. **10:** veľa neklam – starý po anglicky. **11:** zataja dopredu – úkaz. **12:** strašia – menšie krajinné oblasti. **13:** montovaný dom – práca po rusky – silné svetlo. **14:** liehovina – topánka po česky – ofúkol. **15:** kniha fotografií, alebo cenín – obežná dráha. **16:** robíme riedkym – ručiteľ na zmenke. **17:** zaujalo všetky miesta – krídlo, odb. **18:** TAJNÍČKA 1 – práve, nárečovo. **19:** v, po nemecky – podávaná – onakšia. **20:** akvárijná ryбка – vydával zvuk kačice.

Pomôcky: ADADIO,ALO, ARAP, BUDAVÁR, DRAP, ORT, TRUD. Autor krížovky: Albín Medúz

fotoreportáž:

Chodníky, ktoré nevedú nikam...

FUTBALISTOV ČAKÁ NEĽAHKÁ DRUHOLIGOVÁ CESTA, CIEĽOM JE ZÁCHRANA A FANÚŠIKOVSKÁ RADOSŤ

Futbalisti FK NOVES Spišská Nová Ves odštartovali druhú ligu prehrou 0:4 v Bardejove a bezgólovou remízou v Liptovskom Mikuláši. Novovešťania si účasť v druhej najvyššej slovenskej súťaži vybojovali skvelou jeseňou v ročníku 2016/17. Na jar aj vinou zranení príliš úspešní neboli, no „vďaka“ reorganizácii ligy sa pokojne mohli pripravovať na novú sezónu.

Prípravu ovplyvnila rekonštrukcia štadióna, viac odchodov ako príchodov

„No o pokojnej príprave veru nemôže byť ani reč. Po dlhých rokoch nás čaká vážna súťaž a my kopu vecí doťahujeme na poslednú chvíľu. Má to úzky súvis aj s rekonštrukciou nášho štadióna v rámci projektu SFZ, tá nám určite momentálne nepridáva na pohode,“ začal opisovať situáciu na Spiši generálny manažér Patrik Brezovaj. Aj jeho trápi hlavne úvod ročníka, v ktorom Novovešťania veru na ružiach ustlané mať nebudú. Prvé štyri zápasy hrajú na ihriskách súperov, oficiálnu domácu premiéru by mali mať v 5. kole 26. 8. 2017, kde by mali privítať Zvolen. „Už teraz viem, že sa to na 99 percent nestihne. Dnes stále nevieme, kedy odohráme náš úvodný zápas v súťaži, na ktorú sme sa všetci tešili na domacom trávniku. Sme ale veľmi radi, že našim úspešným pôsobením v posledných rokoch a posunom medzi slovenskú druholigovú elitu sa veci okolo nášho futbalového štadióna rázne posunuli. Všetci nielen v našom klube, ale aj v meste veríme, že sa omedľo dožijeme aj v Spišskej dôstojného futbalového stánku, ktorý tu zostane aj pre ďalšie generácie. V takom prípade určite malo naše štvorročné neľahké postupové ťaženie zo štvrtej ligy až do druhej celoslovenskej súťaže ešte väčší zmysel,“ skonštatoval Brezovaj. Spišiáci tak aj v príprave museli improvizovať, prechodný domov našli na ihrisku TJ Tatran SNV. V rámci nej podľahli Vyšnému Opátskemu 0:1, Poradu 1:3, a Trebišovu 1:2. Na ich štíte zostali Martin 2:1, Bardejov 2:0, a popradské „B“-éčko 2:1. „V rámci našich možností sme sa pripravovali na druholigové pôsobenie v domacom prostredí od 26. júna. V príprave sa obmenilo viacero hráčov na skúšku. Najmä v prípade posil zo zahraničia sme boli jednoznačne za to, že musia byť evidentne kvalitatívne lepší ako naši hráči a musia mať aj patričnú morálnu úroveň. V týchto intenciách naše predstavy nenaplnili ani dvaja holandskí mladíci Martijn

a Lillies, ktorých sme mali na skúške. Je nám jasné, že uhrat' druhú ligu len s našimi odchovancami, ako to bolo doteraz, žiaľ už nepôjde. O nejakej ráznej obmene kádra sme však neuvažovali ani vzhľadom k našim možnostiam. Citeľný bude určite najmä odchod Čekovského do Nemecka. Za ním sa vybral aj Palutka, ktorý u nás odvádzal dobrú robotu. Aj keď sa viacerí hráči už dokázali vystrábiť zo zranení, ktoré ovplyvnili negatívne pôsobenie v jarnej nadstavbovej časti, postihlo nás ďalšie nešťastné dlhodobé zranenie kolena univerzálneho Riša Boroša. Nigerijský ofenzívny strednopoliar Wisdom Uda KANU sa pravdepodobne tiež po celú jeseň na hracej ploche neobjaví. Na prípadných posilách stále pracujeme, sme si, samozrejme, vedomí kvality v podstate už skoro profesionálnej súťaže. Momentálne do širšieho kádra pribudol len návratiec s problémami sužovaného FC VSS Košice, vekovo stále ešte len dorastenec Tomáš Tkáč, do kádra chceme zabudovať aj našich juniorov,“ opisuje neľahký letný dril a situáciu s kádrom Brezovaj.

Do novej sezóny s novým sponzorom, prioritou zotrvanie v druholigovej elite

Spišiáci tak nevstupujú do druhej najvyššej slovenskej futbalovej súťaže so žiadnymi veľkohubými vyhláseniami. Naopak, do ročníka vchádzajú so skromnosťou a pokorou. „Žiaľ, ak si to nevie niekto celkom reálne zhodnotiť, budem to musieť povedať otvorene. Sme po viacerých stránkach fungovania klub, ktorý sa s našimi tohto sezónnymi protivníkmi nemôže momentálne celkom rovnáť. Veci sa snažíme vylepšovať, naraz všetko

ale určite nepôjde. Treba si tiež uvedomiť, že značná časť nášho kádra sa dávala dokopy ešte pred nejakými štyrmi rokmi, keď sme našťartovali dlhodobé úspešné pôsobenie po vypadnutí až do 4. ligy a každý hráč má, samozrejme, aj svoj určitý výkonnostný strop. V druhej celoslovenskej lige už len prípadné nadšenie hráčov, či pár funkcionárov stačiť absolútne nemôže. Nech si nikto nemyslí a nesníva, pomôcť športu a futbalu sa reálne nikto nehrnie. Morálnu podporu priaznivcov a okolia pred štartom súťaže cítime a vážime si ju. Sme a budeme radi každej podpore od fanúšikov, či sponzorov a verím, že zostanú hráčom a klubu verní po celú nastávajúcu neľahkú sezónu. Nemôžem nespomenúť, že našou občasnou výhodou v minulosti tiež bolo, že nás mnohí trochu podceňovali, odpisovali a neverili nám. To nás často dokázalo všetkých ešte viac stmeliť a vyhecovať. Na to sa však už spoliehať nemôžeme, čaká nás náročná druholigová zaberačka.“ Novoveský manažment mal teda horúce leto. Výsledkom rokovaní je však spolupráca s firmou NOVES, meno ktorej ponesie oficiálny

názov klubu. „Svoje problémy a často aj existenčné majú dnes, ako vieme, viaceré futbalové kluby. Sme veľmi radi a vážime si, že sme v dnešnej dobe našli pre túto mimoriadne náročnú sezónu vážneho a seriózneho partnera ochotného pomôcť nielen finančne. Spoločnosť NOVES je dlhodobo nielen na Spiši známa svojou kvalitou, ale aj podporou športu. Aj preto v tomto súťažnom ročníku náš klub ponesie názov FK NOVES Spišská Nová Ves a veríme, že budeme pôsobením nielen mužstva dospejých robiť firme dobrú reklamu a dôjde aj k predĺženiu spolupráce do budúcnosti. Realizačný tím nášho „A“-mužstva sme posilnili o dlhoročného futbalového odborníka a nielen na Spiši známeho úspešného trénera pána Vladimíra Lajčáka. Ten by mal v podstate vďaka svojim skúsenostiam zastávať aj pozíciu akéhosi športového riaditeľa klubu. Naposledy v nedávnej minulosti viedol ako tréner susedný FK Poprad. S týmto klubom sa asi dnes reálne nemôžeme celkom porovnávať, ale futbal sa predsa len odohráva na hracej ploche a ja som presvedčený, že našim dôstojným pôsobením ani my Spišu hanbu neurobíme. Naším primárnym, aj keď veľmi náročným, no veríme, že nie nespĺniteľným cieľom nemôže byť nič iné, ako záchrana v súťaži a zachovanie pôsobenia v druholigovej spoločnosti aj pre najbližšiu sezónu,“ reálne zhodnotil stav spišskonovoveský manažér.

Oliver Buza

ČREPINKY ZO SPIŠSKONOVESKÝCH ARÉN

Hokej

To, čo sa ešte pred desiatimi a viac rokmi javilo ako čirý nezmysel, sa v dnešných dňoch stalo skutočnosťou. Bývalí nezmieriteľní hokejoví rivali, ktorí v neľútostných derby zápasoch rozpaľovali fanúšikovské vášne na oboch tribúnach, spájajú sily. Spišská Nová Ves sa stáva farmou Popradu! Dohodli sa na tom obaja primátori, popradský Jozef Švagerko a náš Ján Volný. „*Táto zmluva umožňuje to, že si budeme vzájomne pomáhať. Týka sa to výmeny hráčov v rámci juniorského a seniorského tímu. Naše A-mužstvo má isté ciele, ktoré sú skromné, napríklad dostať sa do play off, či dotiahnuť do hľadiska čo najviac divákov,*“ skonštatoval pre portál hokej.sk prvý muž Popradu. „*My budeme mať z tejto zmluvy len výhody. Chceme hrať dobrý hokej a nehrať to, na čo nemáme,*“ doplnil spišskonovoveský primátor. Výhody tohto prazvláštného manželstva vidí aj ikona slovenského hoke-

výborný obranca HK SNV, ktorý si pamätne derby zápasy vyskúšal na vlastnej koži, tiež nešetril rozhorčením. „*Hanba, poníženie...*“, napísal Michal Chromčo. „*Niekedy som bral dovolenku, aby som mohol ísť na hokej do Spišskej. Radšej hrať hokej s Gelnicou, ako byť poskok Popradu,*“ znie ďalší komentár rozhorčeného fanúšika Ľuba. Naopak klub sa bráni logickým vysvetlením o nedostatku finančných prostriedkov a snaží sa presvedčiť skalných o výhodnosti tohto kroku. „*Medzi hráčmi sa zvýši konkurencia. Myslím si, že v Poprade je veľa hráčov, ktorí sú mladí a nemajú ešte na to, aby hrali extraligu. Verím, že po sezóne všetci skonštatueme, že to bola dobrá voľba,*“ skonštatoval spišskonovoveský tréner Jozef Škrak. Hráči budú môcť medzi jednotlivými klubmi prestupovať do konca prestupového obdobia, teda do 31. januára 2018. Zmluvu medzi oboma klubmi podpísali na jeden rok, pričom sa týka spolupráce najmä seniorského tímu. Podľa Klaudia Zekucia z HK Spišská Nová Ves, budú môcť na farme hrať maximálne piati hráči z A-tímu „kamzíkov“, počet juniorov je neobmedzený. Až čas ukáže, kto a ako bude z tohto vzťahu profitovať a ako sa k tomu kroku postaví skalní fanúšikovia. Faktom ostáva, že v Spišskej Novej Vsi sa bude v sezóne 2017/18 hrať hokej podľa popradských nôt.

ja, strelec „zlatého“ gólu zo švédskeho Göteborgu, popradský odchovanec Peter Bondra. „*Je to pozitívna vec pre oba kluby. Keď sa vrátim k minuloročnému augustu, a keď sa pozriem, kde bol popradský hokej vtedy a kde je dnes, tak je to pozitívne. Som rád, že sme sa ustálili. Som hrdý, že môžeme v Poprade hokej rozvíjať a rozrastať sa takouto spoluprácou. Môže to prospieť mladým hráčom, ktorí sú juniory a budú si môcť zahrať aj Tipsport Ligu,*“ povedal Bondra. Podstatne horšie však informáciu trávia Spišiáci, ktorým preteká cez mesto rieka Hornád. Oficiálna facebooková stránka spišskonovoveského fanklubu „Šalene gebyť Spišská Nová Ves“ reagovala len krátkym, no výstižným komentom. „*Ako vyhnúť skalného fanúšika zo štadióna? Spojiť sa s rivalom. HANBA,*“ konštatuje. Ani komentáre diskutérov na oficiálnej facebookovej stránke HK SNV nezdediaľajú optimizmus kompetentných, ktorí takéto manželstvo uzavreli. Bývalý

Hokejbal

Za účasti desiatich tímov sa v Poprade začiatkom júla uskutočnil už dvanásty ročník Memoriálu Ľuboša Gregora. Hokejové fankluby zo všetkých kútov Slovenska zvädzali počas troch hracích dní neľútostné hokejbalové boje a nás teší, že víťaznú trofej napokon zdvihol nad hlavu spišskonovoveský fanklub. Spišiáci si vo štvrtfinále poradili so Skalickou (1:0), v semifinále vyradili Martin (3:1) a v kvalifikačnom finálovom zápase zdolali Nítru 3:0. „*Je to náš druhý titul. Minulý rok sme získali druhé miesto v Liptovskom Mikuláši. Sme tomu veľmi radi,*“ stručne, no výstižne skonštatoval Karol Schneider, člen víťaznej zostavy Spišiakov. Tí žali v Poprade aj individuálne ocenenia. Najlepším útočníkom turnaja sa stal Libor Koczka a honor najlepšieho hráča turnaja si odniesol Peter Hanzely, ktorý k triumfu pomohol ôsmymi kanadskými bodmi.

Futbal

Už siedmy rok sa stretávajú futbaloví pamätníci, aby svojim futbalovým umením vzdali hold skvelému hráčovi, trénerovi, ale hlavne človeku – Alexandrovi Nagyovi. Ten nás náhle opustil v roku 2010, no jeho futbalový odkaz stále žije a naplno sa prejavuje počas pravidelného Memoriálu Alexandra Nagya, ktorý každoročne usporadúva FK SNV. Inak tomu nebolo ani v tomto roku, a tak si na našom štadióne spomínali futbalom na „ŠANIHO“ veteráni zo Spišskej Novej Vsi, Popradu, Michaloviec a Nového Saczu. A hoci bývalým spoluhráčom, či zvercom Alexandra Nagya už pribudli nejaké tie šediny, či kilečky, futbalovú loptu ovládajú stále parádne a z ich súbojov by mal aj ich bývalý futbalový parťák určite radosť. Víťazom memoriálu sa napokon stali Poliaci, no o výsledky išlo až v druhom rade. „*Stále ma dojíma, koľko ľudí si pride uctiť pamiatku môjho otca. Vnímam to ako peknú spomienku na to, čo otec popri rodine miloval najviac – futbal. Veľká vďaka patrí organizátorom za to, že túto milú akciu stále „robia“, ako i všetkým, ktorí sa na nej zúčastňujú. Stále je tu veľa jeho priateľov,*

ako napríklad Janko Urban, či ďalší a on by mal určite veľkú radosť, ak by si s nimi mohol zahrať. Verím, že jeho futbalový odkaz pretrvá ešte zopár ročníkov,” skonštatoval syn známeho trénera, Róbert.

Plážový volejbal

Nevšedný kúsok sa podaril organizačnému tímu pod vedením Lenky Mihálikovej. Bývalá skvelá volejbalistka spolu s partnermi „dotiahla“ po osemročnej prestávke najprestížnejšiu bechvolejbalovú smotánku na Spiš. Na kúpalisku v Spišskej Novej Vsi pokračovala séria medzinárodných Majstrovstiev Slovenska v plážovom volejbale v rámci Elite Beach Tour a veru bolo sa na čo pozeráť. Svoju dominanciu na domácich turnajoch potvrdili Ľubica Šipošová a Lucia Behúňová, ktoré dokázali už po tretí raz svoju nezdolateľnosť. Medzi mužmi sa víťazmi stalo ukrajinské duo Konstantin Medyanek a Eduard Reznik, ktorí sa na najvyšší stupienok postavili aj v Strážskom. V akcii na spišskonovoveskom piesku sa predviedlo 12 ženských a 17 mužských dvojíc.

Oliver Buza

Brutálne prevýšenie, blato, roztrhnutá tretra, cválajúce jelene a nádherná spišská krajina. 333-ojka preverila ženskú víťazku dokonale

122 cyklistov sa už po piatykrát postavilo na štart čoraz populárnejšej cyklotortúry s názvom „Spišských 333 extreme“. Na horských cyklistov čakalo ťažkých 222 km (skrátaná verzia) resp. 333 kilometrov (plná verzia) krajinou nášho nádherného Spiša. Na „krátku“ trať sa pustilo 70 borcov, 333 kilometrový cyklomasaker absolvovalo 52 pretekárov. Cieľ z rôznych príčin nevidelo 29 cyklistov. V pelotóne bolo aj sedem gladiátoriek a Spišský patriot vypovedal najodolnejšiu z nich. Víťaznú Novovešťanku Ivon Vaľovú.

Príprava je dôležitá, Ivon nezastavili ani statní paroháči

Pre úplnosť dodajme, že celú porciu kilometrov zvládli len dve ženy. Sympatická Ivon obhajovala minuloročné prvenstvo a trasu zvládla za 29 hodín a 49 minút. Limitom bol čas na úrovni 33 hodín. Ak sa chcete vydať na takýto náročný boj s kilometrami, zradným terénom a takmer 6500 výškovými metrami, musíte mať natréňované. Inak tomu nebolo ani v prípade našej ženskej šampiónky. „V prvom rade chcem vyjadriť úctu a obdiv pred všetkými, ktorí sa na túto trať ráno o ôsmej postavili a v akejkolvek verzii ju aj dokončili. Na štarte som videla veľa odhodlaní a borcov, ktorí došli na tých najobyčajnejších horských bajkoch bez predných tlmičov. Ja som už po minuloročnej skúsenosti približne vedela, čo ma asi čaká, a tak som tomu podriadila aj prípravu. Za uplynulý rok som odjazdila približne 2000 km, dopĺňala som to behom, volejbalom a čoraz častejšie turistikou. Na tieto preteky musíte prísť fyzicky pripravený, inak by ste to nezvládli. Oveľa dôležitejšia je však mentálna príprava, predsa len nastaviť sa v hlave, že vás čaká taká porcia kilometrov nie je jednoduché, a ak to zvládnete, máte šťastie vyhra-

té,“ začala s opisom neľahkej skúšky jej víťazka. Trasa je dopredu vytýčená, organizátori dali súťažiacim mapy, kontrola bola vykonávaná pomocou asi trinástich kontrolných bodov, väčšina pretekárov sa orientovala podľa GPS. Digitálnymi súradnicami sa riadila aj naša hrdinka. „Tu by som chcela poďakovať môjmu priateľovi Radovi a kamarátovi Ďodovi, ktorí mi GPS - ko nahrali do hodínok, pretože mi to veľmi pomohlo. Oni boli celý čas akýmiś moji servisemeni, za čo ešte raz veľká vďaka. Mala som čistý čas okolo 26 hodín, tie tri a trištvrté hodiny som oddychovala, nespala som však. Večer na Poráči, ktorý bol v strede závodu, pripravili organizátori večeru, tam som si dala cestovinu s kuracím mäsom, inak som dopĺňala energiu rôznymi tyčinkami a gémi. Všade, kde sa dalo, som sa kvôli cukru napájala Kofolou. My sme zo Spišskej vyrážali štyria kamaráti, jeden to zabalil už na Poráči, ostatní sa oddelili v Kolinovciach, kde sa trať „lomila“. Tí, čo šli 222-ku, sa stáčali do Levočských vrchov, kde nás čakala náročná nočná jazda. Vďaka tomu, tam som si našla partákov s približne rovnakým tempom, pretože ísť v noci sama len v spoločnosti rozsvietených čeloviek by veľmi príjemné

nebolo. S nocou sa mi viaže aj najkrajší zážitok z pretekov. Niekde okolo Spišského hradu sme vyplašili asi päťicu statných jeleňov, ktorí nám chvíľu robili spoločnosť a celá tá sceneria v kombinácii s tmou bola jednoducho úžasná. Parohatým krásavcom sa však po chvíli asi nepozdávalo naše tempo (smiech) a opustili nás. Zážitok to však bol parádny.“

Kríza sa napokon dostavila, víťazka sa už teší na obhajobu

Ivon napokon po takmer tridsiatich hodinách dorazila šťastne do cieľa. „333“ zvládla, no ani ona sa nevyhla krízovým momentom, ktoré na trati postihnú azda každého. „Osemdesiat kilákov pred cieľom ma začal dosť nepríjemne bolieť zadok. Musela som troška poľaviť, nastaviť sa v hlave, že to už nejako dorazím a prekonala som to. Tento ročník bol zákerný aj tým, že väčšina neasfaltovaných úsekov sa šlo po blatistom teréne, ktorý oveľa viac odčerpáva sily. A keďže som odjazdila už svoju druhú „333“-ojku a môžem porovnávať, vedzte, že tento ročník bol namáhavejší ako v minulom roku. Organizátori pridali výškové metre, svoje spôsobilo aj počasie, pretože po búrkach bol terén taký, ako bol. Ani mne sa nevyhli nepríjemnosti. Tesne

SPIŠSKÝCH 333 EXTREME

pred Poráčom sa mi roztrhla tretra, spomínaní servisemeni mi ju však lepiacou páskou dali dohromady a išla som ďalej. Trať bola podľa mňa najnáročnejšia okolo Grajnára, jednak prevýšením a jednak cestami, ktoré boli poznačené ťažbou dreva a blatom. Na trati nebol úsek, kde by som bicykel tlačila, zišla som z neho zopárkrát len kvôli spomínanému

blatu, či neschodnosti cesty. Som veľmi rada, že aj na Poráč a do cieľa ma prišli podporiť najbližší a rodina, veľmi si ich podporu vážim. Trochu ma mrzí, že v ženskej kategórii bola taká slabá konkurencia, verím, že o rok nás bude viac báb na trati. Tristotridsaťtrojka je veľkou výzvou, ja som šťastná, že som ju zvládla, a ak mi vydrží zdravie a „Ježiško“ mi

prinesie nový bajk, o rok som tu zas,“ doplnila čerstvá víťazka gladiátorského závodu. My len pre úplnosť dodávame, že v mužskej sekcii zvíťazil časom 16 hodín 53 minút už po štvrtýkrát Peter Benko z Popradu, druhý skončil Peter Dzurňák z Gelnice a česť Novovešťanov uhájil bronzový Miro Palička.

Oliver Buza

